

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

*«Οι επιπτώσεις του σχεδίου Αθηνά στο χάρτη της Ελληνικής
Τουριστικής Εκπαίδευσης»*

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:

ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ, 2014

Περιεχόμενα:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	7
Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	7
«Ιστορική Εξέλιξη Τουριστικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα»	7
1.1 Ιστορική Αναδρομή	7
1.2 Ισοτιμία πτυχίων ΚΑΤΕΕ-ΤΕΙ	11
1.3 Ισοτιμία πτυχίων ΚΑΤΕΕ-ΣΕΛΕΤΕ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΤΑΝ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΙΝ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑ	14
2.1 Έννοιες και Ορισμοί της Τουριστικής Εκπαίδευσης	14
2.2 Τελευταία μορφή και εξέλιξη των ΤΕΙ	15
2.3 Παρουσίαση των προγραμμάτων σπουδών	16
2.4 Ακαδημαϊκή δομή	17
2.5 Οι Σχολές των ΤΕΙ όπως διαμορφώνονταν πριν την υλοποίηση των σχεδίων ΑΘΗΝΑ	19
Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	19
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	19
Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας.....	19
Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής.....	20
Σχολή Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο :«ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ «ΑΘΗΝΑ»; ΠΟΙΟΣ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΕΠΕΦΕΡΕ ΣΤΟ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»;	21
3.1 Τί είναι το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»;	21
3.2 Οι στόχοι του Σχεδίου είναι:	21
3.3 Πώς θα επιτευχθούν οι στόχοι του Σχεδίου «ΑΘΗΝΑ»;	22
3.4 Ο χάρτης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	23
3.5 Αναλυτικά οι νέες κατατάξεις και οι αλλαγές των τμημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	23
3.6 Συμπεράσματα πάνω στον νέο χάρτη της τουριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα	40
3.6.1 Συνοπτική εικόνα των ΤΕΙ Πατρών και να διάκριση των εκάστοτε αλλαγών.	41
3.7 Η ανάγκη για τουριστική εκπαίδευση και Κατάρτιση σήμερα	44
3.8 Η απασχόληση στον τουρισμό σήμερα	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	48

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	48
4.1 Είδος Ανάλυσης	48
4.2 Εξαγωγή συμπερασμάτων	48
4.3 Συμπερασματικές προτάσεις	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΟ, ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	49
Οι Περιπτώσεις: «Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα και την Ιταλία»	49
5.1 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΕΛΛΑΔΑ	49
5.2 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΙΤΑΛΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	50
5.3 Η Τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα – το Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας	53
5.3.1 Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα - ΤΕΙ Πάτρας	53
5.3.2 Σκοπός & Στόχοι του Αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών (με ισχύ από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011).....	54
5.4 Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος	56
5.5 Η Τουριστική Εκπαίδευση στην Ιταλία	57
5.5.1 Οι σπουδές διαφοροποιούνται μετά το τρίτο έτος σπουδών ως εξής:	58
5.6 Συγκρίσεις πάνω στην τουριστική εκπαίδευση Ελλάδας και την τουριστική εκπαίδευση Ιταλίας	59
5.7 Συμπερασματική ανάλυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στις δυο χώρες πάνω στον τουρισμό	60
5.8 Προτάσεις και ιδέες πάνω στα αποτελέσματα των αναλύσεων	61
6 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:	62
6.1 Ελληνική	62
6.2 Ξενόγλωσση	62
6.3 Ηλεκτρονικές Πηγές	63

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γεγονός σήμερα πως η επιτυχημένη υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε όλες τις βαθμίδες με σιγουριά οδηγεί στην προετοιμασία ικανών και καταρτισμένων επαγγελματιών σε διάφορους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης αποτελεί γεγονός πως ο προορισμός Ελλάδα ειδικά στον τομέα του τουρισμού σήμερα έχει την ανάγκη δυναμικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων που ουσιαστικά θα του προσφέρουν το κατάλληλο έμπυχο δυναμικό με την καλύτερη δυνατή κατάρτιση ώστε να ανταποκριθεί στις ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις για καλύτερες υπηρεσίες.

Η αναδιάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη της χώρας είναι εγχείρημα εθνικής σπουδαιότητας και αναγκάζει την νέα γενιά, την οικογένεια, την γνωστική και εκπαιδευτική διαδικασία, να παράγουν σε ένα σύστημα πολιτικών συμφερόντων και δεξιοτήτων

Τα συμπεράσματα αυτά θα παρατεθούν αναλυτικότερα στη συνέχεια, θα εξαχθούν συμπεράσματα και είναι αποτέλεσμα έρευνας και ανάλυσης που διεξήχθη στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας, κατά το διάστημα του έτους 2013.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή έχει βασικό σκοπό την κατανόηση της δομής και λειτουργίας του νέου νομοσχεδίου «ΑΘΗΝΑ» για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ο οποίος επιφέρει σαρωτικές αλλαγές στο σύνολο των τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ. Κύριος στόχος του σχεδίου είναι η ενοποίηση των σχολών σε νέα ισχυρά τμήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Διοίκηση Επιχειρήσεων και η Πληροφορική στα ΤΕΙ. Το βασικότερο αποτέλεσμα της έρευνας είναι ότι το σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» έχει σκοπό την απαραίτητη βελτίωση των στρεβλώσεων του εκπαιδευτικού συστήματος όπου υπάρχουν εδώ και πολλά χρόνια, ώστε να έχουν οι φοιτητές καλύτερη πρόσβαση σε καλύτερες σπουδές και ισχυρότερα πτυχία.

Πιο συγκεκριμένα θα καταγραφούν και θα αναλυθούν τα χαρακτηριστικά του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος περισσότερο σε τριτοβάθμιο επίπεδο και σε σχέση με την υλοποίηση τουριστικών προγραμμάτων εκπαίδευσης. Θα αναλυθεί λεπτομερώς το σχέδιο «Αθηνά» που επέφερε σημαντικές αλλαγές στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, αλλά και ταυτόχρονα πολλές αντιδράσεις.

Ειδικότερα για να μπορέσουμε να οδηγηθούμε σε ασφαλή συμπεράσματα θα εξεταστούν οι εκπαιδευτικές δομές δύο ανταγωνιστικών τουριστικά προορισμών και μάλιστα στο ίδιο γεωγραφικό πεδίο, ώστε να διαφανούν τα δυνατά και αδύνατα σημεία και να κατατεθούν ωφέλιμες πιθανά ιδέες και προτάσεις..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Ιστορική Εξέλιξη Τουριστικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα»

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Η ανάγκη ανάπτυξης, στα πλαίσια της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, και σχολών που θα αποτελούσαν τη λεγόμενη ανωτέρα τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, εκδηλώθηκε κατά τη δεκαετία του 1960. Πρέπει να σημειωθεί, ακόμα, ότι ήδη από τη δεκαετία του 1950 είχαν αναπτυχθεί στο διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, διάφορες οικονομικές θεωρίες όσον αφορά την εκπαίδευση και την οικονομική ανάπτυξη. Οι θεωρίες αυτές εμφανίστηκαν και στην Ελλάδα και προωθήθηκαν από φορείς, όπως η Επιτροπή Παιδείας του 1957, που προαναφέρθηκε, αλλά και από διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ, ακόμα, και από εξέχοντες Έλληνες επιστήμονες και ιδιαίτερα από τον τότε Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Καθ. Ξ. Ζολώτα. Παράλληλα, είναι γνωστό, ότι η ελληνική οικονομία αναπτύσσονταν τότε με υψηλούς ρυθμούς, και είναι χαρακτηριστικό ότι ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ μεταξύ του 1948 - 1970, ήταν 7% ετήσια και περισσότερο συγκεκριμένα για την ίδια χρονική περίοδο, ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στο δευτερογενή τομέα ήταν 10,05% ετήσια, και αντίστοιχα στον πρωτογενή 4,68% και στον τριτογενή 6,69%. Το κλίμα ευφορίας που επικρατούσε την εποχή εκείνη σχετικά με την εκβιομηχάνιση της χώρας και την προοπτική της αύξησης της απασχόλησης και ιδιαίτερα της αύξησης της απασχόλησης εξειδικευμένων στελεχών, στα πλαίσια μίας ραγδαία αναπτυσσόμενης οικονομίας, οδήγησε στην ανάγκη της δημιουργίας στελεχών μετά-δευτεροβάθμιας / τριτοβάθμιας μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, που θα στελέχωναν τις νέο-δημιουργούμενες θέσεις που απαιτούσαν υψηλές θεωρητικές γνώσεις και δεξιότητες. Έτσι, με σχετική μάλιστα καθυστέρηση τεσσάρων τουλάχιστον ετών για την κάλυψη των παραπάνω αναγκών, επιλέχθηκε η δημιουργία των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕ), που υλοποιήθηκε με τον αναγκαστικό νόμο ΑΝ 652/1970.

Ο σκοπός των ΚΑΤΕ, όπως αυτός παρουσιάστηκε, ήταν, η εκπαίδευση τεχνικών στελεχών ανώτερου επιπέδου, τα οποία θα συνέβαλαν στην περαιτέρω προαγωγή της εθνικής οικονομίας. Μεγαλύτερη σαφήνεια προσδιορίζόντουσαν οι στόχοι της δημιουργίας των ΚΑΤΕ στη σύμβαση δανεισμού, που υπογράφηκε μεταξύ του

Ελληνικού Δημοσίου και της Διεθνούς Τράπεζας, για τη χρηματοδότηση του λεγόμενου Πρώτου Εκπαιδευτικού Σχεδίου (ΠΕΣ) του Υπουργείου Παιδείας, που περιελάμβανε και τα πέντε πρώτα ΚΑΤΕ (Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Λάρισας και Ηρακλείου). Τα ΚΑΤΕ, όπως αναφερόταν τότε, στόχευαν στην κάλυψη των επιτακτικών αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό, στον τομέα της βιομηχανίας, γεωργίας, επιχειρήσεων και υγείας, στα πλαίσια γενικών μεταρρυθμίσεων της εκπαίδευσης, ώστε να προσαρμοσθεί στις απαιτήσεις της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Για πρώτη φορά, μάλιστα, επιχειρούνται εκτιμήσεις όσον αφορά τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για τους αποφοίτους των ΚΑΤΕ και γενικότερα της ανώτερης εκπαίδευσης, οι οποίοι, σύμφωνα με το Σχέδιο Προτύπου Μακροχρονίου Ανάπτυξης της Ελλάδας, που είχε εκπονήσει το Κέντρο Προγραμματισμού (& Οικονομικών) Ερευνών (ΚΕΠΕ), θα έπρεπε από 100.000 άτομα το 1971 να αυξηθούν σε 400.000 το 1987, γιατί, όπως αναφερόταν, η εθνική οικονομία προβλεπόταν ότι θα είχε ανάγκη από 325.000 νέους πτυχιούχους ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης στην δεκαπενταετία 1972-1987. Έτσι, με σχετική, μάλιστα, καθυστέρηση περίπου τεσσάρων ετών, κατά το σπουδαστικό/ακαδημαϊκό έτος 1973/ 1974 και ουσιαστικά από το Φεβρουάριο 1974, λειτούργησαν τα πρώτα πέντε ΚΑΤΕ με συνολικά 2.569 σπουδαστές.

Με την ίδρυση των ΚΑΤΕ, οι τότε Σχολές Υπομηχανικών Αθήνας και Θεσσαλονίκης λειτούργησαν, αρχικά, ως ανεξάρτητες Ανώτερες Σχολές Τεχνολόγων Μηχανικών (ΑΣΤΕΜ) και αργότερα ενσωματώθηκαν, μετά την ίδρυση, όπως θα αναφέρουμε παρακάτω, των Κέντρων Ανώτερης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ), η μεν πρώτη στο ΚΑΤΕΕ Πειραιά, η δε δεύτερη στο ΚΑΤΕΕ Θεσσαλονίκης. Τα ΚΑΤΕ άρχισαν να λειτουργούν κάτω από πολιτικά, τουλάχιστον, αντίξοες συνθήκες, εξ αιτίας του δικτατορικού καθεστώτος της εποχής εκείνης, και παρά τις προβλέψεις που αναφέρθηκαν, όσον αφορά την απορρόφηση των αποφοίτων τους, δεν κατέστη δυνατή η κοινωνική αποδοχή τους.

Η σύνδεση, ιδιαίτερα μετά τη μεταπολίτευση, της ίδρυσης των ΚΑΤΕ, καλώς ή κακώς, με τα λεγόμενα «ξένα κέντρα αποφάσεων», δηλαδή τη Διεθνή Τράπεζα και τους τότε συμβούλους του ΥΠΕΠΘ από τις Ηνωμένες Πολιτείες, δημιούργησαν αρνητική εικόνα στην ελληνική κοινωνία γι' αυτά και, παρά τις προσπάθειες τόσο του Υπουργείου, όσο και του εκπαιδευτικού προσωπικού των ιδρυμάτων αυτών, δεν έγινε

δυνατή η καταξίωσή τους. Μετά τη μεταπολίτευση και στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που ακολούθησε, το 1976-77, τα ΚΑΤΕ μετονομάστηκαν σε Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ) με τον Ν.576/77 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως» (ΦΕΚ 102/Α'/13.4.1977), ο οποίος δημιούργησε, για την εποχή εκείνη, ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την ανώτερη τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Ο νέος, τότε, νόμος 576/77, ο οποίος μεταξύ άλλων ρύθμιζε, όπως αναφέρθηκε, και τα της ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης ήταν/είναι αμφιλεγόμενο αν πραγματικά αναβάθμιζε τα ΚΑΤΕ, που με τη νέα τους ονομασία ως ΚΑΤΕΕ, ανήκαν πλέον στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο νόμος 576/77 είναι βέβαιο, πάντως, ότι περιείχε θετικά και αρνητικά στοιχεία. Ο χαρακτηρισμός της τεχνολογικής εκπαίδευσης ως τριτοβάθμιας, είναι ίσως το κυριότερο θετικό σημείο. Η αποδοχή του θεσμού από μια δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση ήταν ένα ακόμα. Αντίθετα, το γεγονός, ότι ο παραπάνω νόμος ήταν κοινός για την ανώτερη και τη μέση (δευτεροβάθμια) τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, σε αντιδιαστολή με τον προηγούμενο ΑΝ 652/70, ότι τα ΚΑΤΕΕ δεν ήταν αυτοδιοικούμενα, όπως θα άρμοζε σε τριτοβάθμια ιδρύματα, ότι προέβλεπε μειωμένα προσόντα για τους καθηγητές (οι έχοντες διδακτορικό δεν προτιμούνταν κατά το διορισμό, όπως επί ΚΑΤΕ, αλλά το διδακτορικό απλά συνεκτιμούτανε, πράγμα που σπάνια έγινε πράξη μετέπειτα) και τους συνέδεε με τα μισθολογικά κλιμάκια της μέσης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και, τέλος, ότι δρομολογούσε αλλαγή της δομής στην ιεραρχία του εκπαιδευτικού προσωπικού των Ιδρυμάτων, που προσομοίαζε πλέον περισσότερο με αυτή μέσων σχολών, ήταν τα κυριότερα αρνητικά στοιχεία.

Η μετονομασία και επέκταση των Ιδρυμάτων, αλλά και η ψήφιση νέου θεσμικού νόμου και για την ανώτερη τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση δεν συνοδεύονταν από μελέτες αγοράς εργασίας που θα προσδιόριζαν τόσο τις ειδικότητες, όσο και τους αριθμούς εισακτέων στα ΚΑΤΕΕ, καθώς και τη μελλοντική ανάπτυξη του όλου συστήματος.

Το 1977-78, μόλις τέσσερα χρόνια από τη λειτουργία των πρώτων πέντε, λειτουργούσαν ήδη οκτώ (8) ΚΑΤΕΕ (Αθήνας, Πειραιά, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Λάρισας, Ηρακλείου, Καβάλας και Κοζάνης) με έξι (6) διαφορετικές σχολές και τριάντα πέντε (35) ειδικότητες, με σύνολο σπουδαστών 14.709, από τους οποίους οι 7.371 στη σχολή τεχνολόγων μηχανικών. Το ίδιο σπουδαστικό/ακαδημαϊκό έτος

1.510 σπουδαστές των ΚΑΤΕΕ, εκ των οποίων οι 691 από τις Ανώτερες Σχολές Τεχνολόγων Μηχανικών (ΑΣΤΕΜ), πήραν το πτυχίο τους και εισήλθαν στην αγορά εργασίας. Αμέσως μετά και σε μικρό χρονικό διάστημα, ειδικότερα το σπουδαστικό/ακαδημαϊκό έτος 1981-82, δηλαδή πάλι μετά τέσσερα περίπου χρόνια, λειτουργούσαν έντεκα (11) ΚΑΤΕΕ με έξι (6) σχολές και τριάντα οκτώ (38) ειδικότητες, με σύνολο σπουδαστών 22.233, από τους οποίους το ίδιο έτος πήραν πτυχίο 5.209 σπουδαστές. Η ίδρυση, τότε, σειράς νέων ΚΑΤΕΕ πέραν όσων ήδη αναφέρθηκαν, θεωρήθηκε και ως μέσο ενίσχυσης διαφόρων επαρχιακών πόλεων, χωρίς, βέβαια, να έχει προηγηθεί κάποια διαδικασία σχεδιασμού της εκπαίδευσης ή έστω κάποιες έρευνες της αγοράς εργασίας σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Η ίδρυση, λοιπόν, χωρίς προγραμματισμό, όπως αναφέρθηκε, σειράς νέων ΚΑΤΕΕ, η αδυναμία προώθησης των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων τους, η συνεχής παρέμβαση της πολιτείας στους διορισμούς του εκπαιδευτικού προσωπικού, με αποκορύφωμα την περίοδο των τελευταίων ετών της δεκαετίας του 1970, επί των τότε κυβερνήσεων της Νέας Δημοκρατίας (Υπουργός Παιδείας ο Ι. Βαρβιτσιώτης), όπου χάθηκε κάθε έννοια αξιοκρατίας και η ίδια η δομή των ιδρυμάτων, που αν και τριτοβάθμια δεν είχαν καμία αυτονομία ή έστω και περιορισμένη αυτοδιοίκηση, επειδή αποτελούσαν αποκεντρωμένες μονάδες του ΥΠΕΠΘ, οδήγησαν το θεσμό σε κρίση.

Οι παραπάνω «προδιαγραφές» λειτουργίας των ΚΑΤΕΕ εξουδετέρωσαν, βέβαια, κάθε παράλληλη προσπάθεια της ίδιας της πολιτείας, του προσωπικού των ιδρυμάτων και βέβαια των σπουδαστών της εποχής εκείνης για αναβάθμιση των σπουδών και για καταξίωση του θεσμού γενικότερα. Παράλληλα με όσα αναφέρθηκαν αμέσως προηγούμενα, άρχισε να διακρίνεται και μία αναποτελεσματικότητα των προγραμμάτων σπουδών που εφαρμοζόντουσαν στα ΚΑΤΕΕ, καθώς και συνεχώς πολλαπλασιαζόμενα προβλήματα απορρόφησης των αποφοίτων τους στην αγορά εργασίας. Ακόμα, άρχισε να διαφαίνεται, ότι τα ΚΑΤΕΕ λειτουργούσαν, πλέον, ως μία δεύτερη υποβαθμισμένη διέξοδος για όσους ήθελαν να σπουδάσουν σε σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δεν πέτυχαν να εισαχθούν σε πανεπιστημιακό ίδρυμα αφενός, και αφετέρου δεν διέθεταν τα οικονομικά μέσα για να σπουδάσουν στο εξωτερικό

1) Η λειτουργία Ανωτέρων Τεχνικών Σχολών είχε σχεδιασθεί, στα πλαίσια του νομοσχεδίου για το έτος 1965-66

2) Οι Έλληνες φοιτητές στο εξωτερικό είχαν φθάσει με βάση στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το 1976, τους 30.436. Ο πραγματικός αριθμός τους πρέπει, όμως, να

ήταν μεγαλύτερος των 40.000, επειδή μεγάλο μέρος από αυτούς δεν λάμβανε, για διάφορους λόγους, συνάλλαγμα διαμέσου της Τράπεζας της Ελλάδος, και δεν καταγραφόταν από αυτή.

3) Την πρώτη περίοδο των ΚΑΤΕΕ, για τις θέσεις που είχε γίνει προκήρυξη με το προηγούμενο νομικό καθεστώς των ΚΑΤΕ, οι εκπαιδευτικοί διοριζόντουσαν με «επιλογή» από το ΥΠΕΠΘ από πίνακα, ο οποίος περιείχε αλφαβητικά όσους υποψηφίους είχαν τα ελάχιστα προβλεπόμενα από το νόμο προσόντα, χωρίς καμία αξιολόγηση. Μετέπειτα, πάντα επί ΚΑΤΕΕ, οι εκπαιδευτικοί διοριζόντουσαν μετά από πρόταση του συλλόγου καθηγητών κάθε Σχολής, η οποία έπρεπε να περιλαμβάνει τρεις (3) προς διορισμό υποψηφίους. Δεν ήταν, στην περίπτωση αυτή, σπάνιοι οι διορισμοί, όχι αυτών που είχαν συγκεντρώσει τους περισσότερους ψήφους, αλλά αυτών που είχαν συγκεντρώσει ένα ή και κανένα ψήφο και είχαν συμπεριληφθεί στην πρόταση απλά για να συμπληρωθεί η προτεινόμενη τριάδα υποψηφίων. Την ίδια περίοδο εφαρμόσθηκε και η μέθοδος των μεταθέσεων, όπου τα ΚΑΤΕΕ των μεγάλων πόλεων (βασικά Αθήνας και Θεσσαλονίκης, αλλά όχι μόνο) δεν ήταν δυνατόν να προκηρύξουν θέσεις, μια και αυτές καλυπτόντουσαν από μετακινούμενους εκπαιδευτικούς, κατά κανόνα πάλι των ελαχίστων προβλεπομένων από το νόμο προσόντων, οι οποίοι είχαν διορισθεί αρχικά σε επαρχιακό ΚΑΤΕΕ, εξ αιτίας της ανυπαρξίας υποψηφίων με αυξημένα προσόντα (π.χ. διδακτορικό, μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, δημοσιεύσεις, προϋπηρεσία κλπ.) και συνήθως είχαν θητεύσει σε αυτό μερικούς μόνο μήνες. Ακόμα, την ίδια περίοδο εφαρμόσθηκε και η μέθοδος των μετατάξεων, όπου θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού καταλάμβαναν, χωρίς κρίση, μετατασσόμενοι διοικητικοί υπάλληλοι ή εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τα ελάχιστα πάντα προβλεπόμενα από το νόμο προσόντα (συνήθως βασικό πτυχίο και κάποια προϋπηρεσία).

<http://www.teiath.gr/articles.php?id=6&lang=el>

1.2 Ισοτιμία πτυχίων ΚΑΤΕΕ-ΤΕΙ

1. Τα πτυχία ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ και τα ισότιμα προς αυτά, που αποκτήθηκαν μετά από σπουδές 3 ετών (6 εξαμήνων), είναι ισότιμα προς τα πτυχία των ΤΕΙ αντίστοιχων ειδικοτήτων.

2. Τα πτυχία ΚΑΤΕ και ΚΑΤΕΕ και τα ισότιμα προς αυτά που αποκτήθηκαν μετά από σπουδές διάρκειας μικρότερης των τριών ετών (6 εξαμήνων) αναγνωρίζονται ως ισότιμα με τα πτυχία των ΤΕΙ, αντίστοιχης ειδικότητας, εφ' όσον οι κάτοχοί τους

έχουν τουλάχιστον πενταετή επαγγελματική ή και διδακτική πείρα, μετά τη λήψη τους ή την απόκτηση της ισοτιμίας. Η επαγγελματική ή και διδακτική πείρα διαπιστώνεται από το Συμβούλιο του αντίστοιχου ΤΕΙ έπειτα από εισήγηση του τμήματος και γνώμη του Συμβουλίου της οικείας σχολής. Το Συμβούλιο του ΤΕΙ εκδίδει το αντίστοιχο πιστοποιητικό ισοτιμίας.

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 37 του ν. 1404/1983 και το προεδρικό διάταγμα 387/1989 (ΦΕΚ 169/16.6.89 τ.Α') που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου αυτού, καταργούνται.

4. Τα πτυχία των σχολών 3τους φοίτησης αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας οι οποίες καταργήθηκαν με το άρθρο 41 του ν.1404/1983 είναι ισότιμα με τα πτυχία των ΤΕΙ, αντίστοιχων ειδικοτήτων. Τα πτυχία των σχολών αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 2ετούς φοίτησης, οι οποίες καταργήθηκαν με το άρθρο 41 του ν. 1404/1983, αναγνωρίζονται ως ισότιμα με τα πτυχία των ΤΕΙ, αντίστοιχης ειδικότητας εφόσον οι κάτοχοί τους έχουν τουλάχιστον διετή επαγγελματική ή διδακτική πείρα μετά τη λήψη τους στην ειδικότητα.

1.3 Ισοτιμία πτυχίων ΚΑΤΕΕ-ΣΕΛΕΤΕ

Τα πτυχία των κατά το άρθρον 1 του Ν.Δ. 652/1970 Τμήματα των Σχολών των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαιδεύσεως (ΚΑΤΕ) είναι ισότιμα και ισοδύναμα, ως ακολούθως:

α) Των Τμημάτων Τεχνολόγων Πολιτικών, Τεχνολόγων Μηχανολόγων και Τεχνολόγων Ηλεκτρολόγων των Ανωτέρων Σχολών Τεχνολόγων Μηχανικός προς τα πτυχία των αντιστοιχών Τμημάτων των κατά το άρθρον 1 του Ν.Δ. 3971/1959, ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια του άρθρου 3 του Ν.Δ. 4564/1966, Ανωτέρων Σχολών Υπομηχανικών.

β) Των Τμημάτων Τεχνολόγων Ηλεκτρονικών και Τεχνολόγων Ναυπηγών των αυτών ως άνω Ανωτέρων Σχολών Τεχνολόγων Μηχανικών προς τα πτυχία των κατά τας διατάξεις του Ν.Δ. 4564/1966 Ανωτέρων Σχολών Ηλεκτρονικών και Ναυπηγών αντιστοίχως.

γ) Των Τμημάτων Αδελφών Νοσοκόμων, Μαιών, Φυσικοθεραπευτών και Κοινωνικών Λειτουργών των Ανωτέρων Σχολών Παραϊατρικών Επαγγελμάτων προς τα πτυχία των υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών ιδρυθεισών βάσει των διατάξεων του Ν. 683/1948, Ν. 2593/1953, Ν.Δ. 775/1970 και Ν.

4018/1959, Ανωτέρων Σχολών Αδελφών Νοσοκόμων, Μαιών, Φυσικοθεραπευτών και Κοινωνικών Λειτουργών αντιστοίχως.

δ) Του Τμήματος Στελεχών Τουριστικών Επιχειρήσεων των Ανωτέρων Σχολών Στελεχών Επιχειρήσεων προς τα πτυχία της Ανωτέρας Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών Ρόδου.

ε) Τα πτυχία των Δασικών επαγγελματικών Σχολών Αγυιάς, Λαρίσης και Βυτίνας Αρκαδίας, διετούς ειδικής μεταγυμνασιακής εκπαίδευσεως, είναι ισότιμα προς τα τοιαύτα των Ανωτέρων Τεχνικών Σχολών του Κράτους.

στ) Το πτυχίο της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών, του Κλάδου Εποπτών Δημοσία Υγείας (τέως Εποπτών Εξυγιάνσεως), μετά πενταετή υπηρεσία των πτυχιούχων, είναι ισότιμο και ισοδύναμο του πτυχίου του τμήματος Εποπτών Δημοσίας Υγείας των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσεως. (ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ_ΝΟΜΟΣ 1865/28-9-1989 ΦΕΚ 210 Α)

(www.teiath.gr/userfiles/vcotsi/documents/isotimia_tei_katee.doc)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΤΑΝ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΙΝ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑ

2.1 Έννοιες και Ορισμοί της Τουριστικής Εκπαίδευσης

1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σύνταγμα και τον παρόντα νόμο.

2. Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς:

α) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «πανεπιστήμια»

β) Τον τεχνολογικό τομέα, που περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Τ.Ε.Ι.».

Χαρακτηριστικά οι διαβαθμίσεις του προσωπικού των Ιδρυμάτων έχουν ως εξής:

- «Φοιτητές»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. Προπτυχιακοί φοιτητές είναι οι φοιτητές που παρακολουθούν τον πρώτο κύκλο σπουδών, μεταπτυχιακοί φοιτητές εκείνοι που παρακολουθούν το δεύτερο κύκλο σπουδών και υποψήφιοι διδάκτορες εκείνοι που παρακολουθούν τον τρίτο κύκλο σπουδών.
- «Φοιτητές μερικής φοίτησης»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι επιλέγουν τη μερική φοίτηση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 33.
- «Σύγκλητος»: Η Σύγκλητος Πανεπιστημίου και η Συνέλευση Τ.Ε.Ι.
- «Πρύτανης»: Ο πρύτανης Πανεπιστημίου και ο πρόεδρος Τ.Ε.Ι.
- «Κοσμητεία»: Η κοσμητεία σχολής Πανεπιστημίου και η διεύθυνση σχολής για τα Τ.Ε.Ι.
- «Κοσμήτορας»: Ο κοσμήτορας σχολής Πανεπιστημίου και ο διευθυντής σχολής Τ.Ε.Ι.
- «Καθηγητές»: Οι καθηγητές (καθηγητές πρώτης βαθμίδας), οι αναπληρωτές καθηγητές και οι επίκουροι καθηγητές. (<http://siamakis-lawyers.gr>)

2.2 Τελευταία μορφή και εξέλιξη των ΤΕΙ.

Όταν μιλάμε για τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα οι περισσότεροι άνθρωποι, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, εννοούν τα Α.Ε.Ι. στα οποία περιλαμβάνονται 18 πανεπιστήμια. Είναι γεγονός όμως ότι από το 1984 υπάρχει στην Ελλάδα ένας αρκετά εύρωστος και δραστήριος μη πανεπιστημιακός χώρος, που απαρτίζεται από 14 Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) ο προσανατολισμός των οποίων είναι περισσότερο ο τομέας εφαρμογής μέσα από θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στο Ελληνικό Σύνταγμα υπάρχει μια παράξενη μοναδικότητα, στην οποία υφίσταται διάκριση μεταξύ του όρου "ανώτατη εκπαίδευση", που χαρακτηρίζει μόνο τα Α.Ε.Ι. και του όρου "ανώτερη εκπαίδευση" που τώρα χαρακτηρίζει τα Τ.Ε.Ι. Η αλήθεια είναι ότι η πολιτεία διαμέσου του υπουργείου παιδείας προσπάθησε να ξεπεράσει τους παραπάνω όρους. Κατ' αρχήν αφαίρεσε από την υφιστάμενη νομοθεσία και τους δύο όρους "ανώτατη εκπαίδευση" και "ανώτερη εκπαίδευση". Στη συνέχεια, θεσμοθέτησε τον όρο "τριτοβάθμια εκπαίδευση" με τον οποίο χαρακτηρίζονται τώρα τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. και στον οποίο δεν υπάρχει εσωτερική διαβάθμιση.

Είναι φανερό πάντως ότι οι παραπάνω ενέργειες δεν στάθηκαν ικανές να ξεπεράσουν το πρόβλημα διαφοροποίησης μεταξύ πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι και να φτιάξουν ένα μηχανισμό εσωτερικού ισοζυγίου μέσα στο σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να ακολουθήσει τα διεθνή πρότυπα αναφορικά με το εννοιολογικό περιεχόμενο αλλά και τη χρήση των όρων. Και αυτό γιατί ο όρος "τριτοβάθμια εκπαίδευση" είναι σήμερα ευρύτερος από τον όρο "ανώτερη εκπαίδευση" και στις περισσότερες χώρες ο όρος "ανώτερη εκπαίδευση" συμπεριλαμβάνει τώρα ιδρύματα τα οποία ανήκουν στον πανεπιστημιακό αλλά και στον μη πανεπιστημιακό χώρο.

Εκτός από τα παραπάνω, η διαφορά μεταξύ Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. είχε, περισσότερο στο παρελθόν και λιγότερο σήμερα, βαθύτερες ρίζες. Αυτό είχε να κάνει κυρίως με τα απαιτούμενα προσόντα για την εκλογή του διδακτικού προσωπικού (ακαδημαϊκό προφίλ) μεταξύ Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. αλλά και με το επαγγελματικό προφίλ των πτυχιούχων τους. Η αντίθεση στο επαγγελματικό προφίλ εστιάζεται κυρίως στις προοπτικές για ίσες επαγγελματικές ευκαιρίες των πτυχιούχων Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι. Μολονότι η προοπτική αυτή έχει θεσμοθετηθεί από σχετικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει ως μια από τις κύριες εστίες έντασης.

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), σύμφωνα με τον ιδρυτικό τους νόμο-πλαίσιο 1404/1983, ανήκουν μαζί με τα Πανεπιστήμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τους, τα Τ.Ε.Ι είναι αυτοδιοικούμενα ιδρύματα (Ν.Π.Δ.Δ.) και η εποπτεία της πολιτείας ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των Τ.Ε.Ι. είναι η δημοκρατική δομή και λειτουργία, με τη συμμετοχή όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (εκπαιδευτικών - διοικητικών - σπουδαστών) στη λήψη των αποφάσεων, το Ακαδημαϊκό Άσυλο (σε κάθε Τ.Ε.Ι. υπάρχει Επιτροπή Ακαδημαϊκού Ασύλου), οι Ακαδημαϊκές Ελευθερίες, καθώς και η ελεύθερη επιστημονική αναζήτηση και διακίνηση ιδεών.

Στη χώρα μας λειτουργούν δεκατέσσερα (14) Τ.Ε.Ι. με τα Παραρτήματά τους στις περιοχές: Αθήνα, Ηράκλειο, (Παράρτημα Χανίων), Θεσσαλονίκη, Καβάλα, (Παράρτημα Δράμας), Κοζάνη, (Παράρτημα Φλώρινας), Λάρισα, (Παράρτημα Καρδίτσας), Μεσολόγγι, Πάτρα, Καλαμάτα, Πειραιά, Σέρρες, Χαλκίδα, Λαμία, (Παράρτημα Καρπενησίου και Άμφισσας), Άρτα, (Παράρτημα Ιωαννίνων). Ένα Παράρτημα μπορεί να περιλαμβάνει μόνο μία Σχολή ή ένα έως τρία ανεξάρτητα Τμήματα.

2.3 Παρουσίαση των προγραμμάτων σπουδών

Κάθε Τ.Ε.Ι. συγκροτείται από δύο τουλάχιστον Σχολές και κάθε Σχολή από τουλάχιστον δύο Τμήματα, που αντιστοιχούν σε συναφείς ειδικότητες. Το Τμήμα αποτελεί τη βασική ακαδημαϊκή μονάδα. το Τμήμα διαιρείται σε Ομάδες Μαθημάτων. Κάθε Ομάδα Μαθημάτων αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο επιστημονικό και τεχνολογικό πεδίο.

Οι σπουδές σε κάθε Τμήμα καταλήγουν στην απόκτηση πτυχίου που δίνει και τη δυνατότητα άσκησης επαγγέλματος. Εξάιρεση αποτελούν τα Γενικά τμήματα, των οποίων η λειτουργία αποσκοπεί στο συντονισμό της διδασκαλίας μαθημάτων που διδάσκονται σε πολλά Τμήματα Ειδικότητας μιας ή περισσότερων Σχολών.

Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) κατατάσσονται σε τρεις βαθμίδες ανάλογα με τα ακαδημαϊκά τους προσόντα, την διδακτική και την επαγγελματική τους εμπειρία. Οι βαθμίδες του Ε.Π. είναι οι ακόλουθες: Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Καθηγητές Εφαρμογών. Όλα τα όργανα διοίκησης των Τ.Ε.Ι.: Πρόεδροι, Αντιπρόεδροι, Διευθυντές Σχολών, Προϊστάμενοι Τμημάτων και Υπεύθυνοι Ομάδων Μαθημάτων, εκλέγονται για συγκεκριμένη θητεία, από τα μέλη

της ακαδημαϊκής κοινότητας του κάθε Ιδρύματος. Σε κάθε ίδρυμα λειτουργεί Υπηρεσία Διοικητικής Μέριμνας (Υ.Δ.Μ.), που συγκροτείται από επιμέρους Τμήματα, Γραφεία και Υπηρεσίες, για την παροχή υποστήριξης στο Διοικητικό και Εκπαιδευτικό έργο. Των Υπηρεσιών Διοικητικής Μέριμνας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας του Τ.Ε.Ι, ο οποίος υποδεικνύεται από τη Γενική Συνέλευση του κάθε Ιδρύματος. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αυτοδιοικούνται. Τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς το ρόλο και την κατεύθυνση των ίδιων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών από τα Α.Ε.Ι. Η αποστολή τους εστιάζεται στην παροχή θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης καθώς και στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συνεισφέρουν ως στελέχη εφαρμογής στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Τ.Ε.Ι. διατηρούν αμφίδρομη τη σχέση με τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες και τους οργανωμένους κλάδους της οικονομίας της περιφέρειάς τους, συντονίζουν τις επιδιώξεις τους με εκείνες των Α.Ε.Ι, στην κοινή προσπάθεια για αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη του τόπου και παίρνουν μέρος σε ερευνητικά προγράμματα πάνω σε θέματα εφαρμογής της τεχνολογίας. Η ακαδημαϊκή διδασκαλία καθώς και η διακίνηση ιδεών στα Τ.Ε.Ι. είναι ελεύθερες. Απαγορεύεται η επιβολή ορισμένων μόνο επιστημονικών απόψεων και ιδεών. Η κρατική εποπτεία ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο υπουργός δηλαδή ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων των Τ.Ε.Ι.

2.4 Ακαδημαϊκή δομή

Κάθε Τ.Ε.Ι. αποτελείται από δύο τουλάχιστον Σχολές. Κάθε Σχολή συγκροτείται από δύο τουλάχιστον Τμήματα, που αντιστοιχούν σε συγγενείς ειδικότητες. Το Τμήμα διαιρείται σε δύο ή τρεις Ομάδες Μαθημάτων (Ο.Μ.). Κάθε Ο.Μ. αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο επιστημονικό και τεχνολογικό πεδίο. Ομάδα Μαθημάτων μπορεί να λειτουργεί εφόσον έχουν κατανεμηθεί σε αυτήν τουλάχιστον τρία τακτικά μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού, από τα οποία το ένα τουλάχιστον να είναι της βαθμίδας του Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή.

Εκτός από τις παραπάνω μονάδες υπάρχει και το Παράρτημα ΤΕΙ το οποίο είναι η εκπαιδευτική μονάδα που έχει έδρα σε απόσταση μεγαλύτερη από 30 χιλιόμετρα από

την έδρα του Τ.Ε.Ι. και περιλαμβάνει μόνο μια σχολή ή το πολύ τρία ανεξάρτητα τμήματα.

Το διδακτικό έργο στα Τ.Ε.Ι. κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα και περιλαμβάνει θεωρητική διδασκαλία μαθημάτων, φροντιστηριακές ή εργαστηριακές ασκήσεις, σεμινάρια, πτυχιακές εργασίες και (πρακτική) άσκηση στο επάγγελμα.

Τα μαθήματα που διδάσκονται σε κάθε τμήμα διακρίνονται σε γενικά υποχρεωτικά, κατ' επιλογή υποχρεωτικά και προαιρετικά.

Το περιεχόμενο και η διάρκεια σπουδών κάθε τμήματος καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού, ύστερα από γνώμη του οικείου τμήματος.

Για το πρόγραμμα σπουδών κάθε τμήματος αποφασίζει η Γ.Σ. του τμήματος με βάση το αντίστοιχο περιεχόμενο σπουδών, μετά από εισήγηση της επιτροπής προγράμματος που συγκροτείται με απόφαση του προϊσταμένου του τμήματος. Το πρόγραμμα όπως και το περιεχόμενο σπουδών αναθεωρείται κάθε τρία χρόνια.

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου. Το διδακτικό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 5^η Ιουλίου και περιλαμβάνει δύο αυτοτελείς διδακτικές περιόδους, τα διδακτικά εξάμηνα, το χειμερινό και εαρινό. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει 15 εβδομάδες για διδασκαλία και από δύο εξεταστικές περιόδους, διάρκειας δύο εβδομάδων η κάθε μια. Στους πτυχιούχους αναγνωρίζονται επαγγελματικά δικαιώματα, που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα.

Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Τ.Ε.Ι. μπορούν να αναλαμβάνουν τη διοργάνωση και λειτουργία ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης, μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης σπουδών για αποφοίτους δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με βάση τον ν. 2327/1995 οι πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. μπορούν να πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές στα Α.Ε.Ι.

Με την τροποποιητική υπουργική απόφαση ΚΑ/679/1996 συνίσταται σε κάθε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. ειδικός λογαριασμός για την αξιοποίηση των κονδυλίων επιστημονικής έρευνας, εκπαίδευσης, κατάρτισης, τεχνολογικής ανάπτυξης και παροχής σχετικών υπηρεσιών. Ο σκοπός του λογαριασμού αυτού είναι η διάθεση και διαχείριση κονδυλίων που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή και προορίζονται για την κάλυψη δαπανών, που είναι απαραίτητες για τις ανάγκες ερευνητικών, εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών, αναπτυξιακών καθώς και έργων συνεχιζόμενης κατάρτισης και έργων για την παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών, την εκπόνηση ειδικών μελετών, την εκτέλεση δοκιμών, μετρήσεων εργαστηριακών εξετάσεων και

αναλύσεων, την παροχή γνωμοδοτήσεων, καθώς και άλλων υπηρεσιών η δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη σύνδεση της εκπαίδευσης και της έρευνας με την παραγωγή και εκτελούνται ή παρέχονται από το επιστημονικό προσωπικό των Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. Τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης του ειδικού λογαριασμού είναι η επιτροπή εκπαίδευσης και ερευνών του οικείου ιδρύματος και η γραμματεία του λογαριασμού. Η επιτροπή διαχείρισης του ειδικού λογαριασμού που συγκροτείται σε κάθε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. με απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου του ΑΕ.Ι. ή του συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. αντίστοιχα, απαρτίζεται για τα Τ.Ε.Ι, από εκπροσώπους όλων των τμημάτων (μελών Ε.Π.) και τον αντιπρόεδρο του ιδρύματος. Ο πρωταρχικός σκοπός αυτής της επιτροπής είναι η επεξεργασία προτάσεων προς τη συνέλευση του Τ.Ε.Ι. για την ερευνητική πολιτική του ιδρύματος.

(<http://www.teilam.gr/apotimisi/depar2.html>)

2.5 Οι Σχολές των ΤΕΙ όπως διαμορφώνονταν πριν την υλοποίηση των σχεδίων ΑΘΗΝΑ

Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών

- Τμήμα Ενεργειακής Τεχνολογίας
- Τμήμα Ηλεκτρονικής
- Τμήμα Ναυπηγικής
- Τμήμα Πληροφορικής
- Τμήμα Πολιτικών Έργων Υποδομής
- Τμήμα Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων
- Τμήμα Τοπογραφίας

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης
- Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης
- Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας

Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας

- Τμήμα Αισθητικής και Κοσμητολογίας

- Τμήμα Προσχολικής Αγωγής
- Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής
- Τμήμα Επισκεπτών και Επισκεπτριών Υγείας
- Τμήμα Εργοθεραπείας
- Τμήμα Ιατρικών Εργαστηρίων
- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
- Τμήμα Μαιευτικής
- Τμήμα Νοσηλευτικής
- Τμήμα Οδοντικής Τεχνολογίας
- Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας
- Τμήμα Ραδιολογίας και Ακτινολογίας
- Τμήμα Φυσιοθεραπείας

Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής

- Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων
- Τμήμα Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών

Σχολή Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών

- Τμήμα Γραφιστικής
- Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων
- Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης
- Τμήμα Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών
- Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών

(http://www.teipat.gr/ekpaideysi/tmima_touristikwn_epixeirisewn.php)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο :«ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ «ΑΘΗΝΑ»; ΠΟΙΟΣ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΕΠΕΦΕΡΕ ΣΤΟ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»;

3.1 Τί είναι το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»;

Το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» είναι το σχέδιο αναδιάρθρωσης του Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας. Επιδιώκει να αντιμετωπίσει, με τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις, παθογένειες και στρεβλώσεις των τελευταίων 20 ετών. Η ίδρυση και η λειτουργία Τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, πρωτίστως στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, διαμέσου του κατακερματισμού γνωστικών αντικειμένων ή ελλειπών προγραμμάτων σπουδών, οδηγούν σε πτυχία χωρίς αντίκρισμα. Η Νέα Γενιά «οδηγείται» από το Λύκειο, διαμέσου μιας τέτοιας μορφής Ανώτατης Εκπαίδευσης, κατ' ευθείαν στην ανεργία.

Η αναδιάρθρωση του Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας είναι ένα εγχείρημα υψηλής σπουδαιότητας, εθνικής σπουδαιότητας, διότι η παράταση της σημερινής απαράδεκτης, χωρίς ορθολογισμό πραγματικότητας, αδικεί τη Νέα Γενιά, την ελληνική οικογένεια, τη γνωστική διαδικασία, την εκπαιδευτική διαδικασία που οφείλει η Πολιτεία στους πολίτες της, αλλά και την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας, που απαιτεί πρωτίστως ένα ικανό και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Εν μέσω οικονομικής κρίσης, η αντιμετώπιση του φοιτητή ως απλού «καταναλωτή» ενδέχεται να είναι ζωτικής σημασίας για τις τοπικές κοινωνίες, αλλά δεν μπορεί να υπερκεράσει, ούτε τον εθνικό σχεδιασμό, ούτε τις θυσίες, ούτε τις προσδοκίες των οικογενειών τους, πολύ δε περισσότερο την απαίτηση για μια Δωρεάν Δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, που οδηγεί στη γνώση, στην επαγγελματική αποκατάσταση και στην κοινωνική καταξίωση

3.2 Οι στόχοι του Σχεδίου είναι:

- η εκπλήρωση του θεμελιώδους ρόλου της Δημόσιας & Δωρεάν Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική
- η προώθηση της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
- η προώθηση της Έρευνας και της Καινοτομίας και η σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας, την επιχειρηματικότητα και την οικονομική γεωγραφία της χώρας

- η εκπαίδευση και η ανάπτυξη ανταγωνιστικού ανθρώπινου δυναμικού που να μπορεί να σταθεί επάξια στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο

3.3 Πώς θα επιτευχθούν οι στόχοι του Σχεδίου «ΑΘΗΝΑ»;

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, εντάσσονται στην πρόταση οι παρακάτω επιμέρους ενέργειες:

- Ενοποιούνται τα κατακερματισμένα γνωστικά αντικείμενα σε νέα ισχυρά Τμήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ στα ΤΕΙ
- Εντάσσονται όλα ανεξαιρέτως τα Τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, σε Σχολές, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της σύνδεσης με τις αντίστοιχες κατευθύνσεις.
- Αναδιατάσσονται χωρικά τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μέσα στις Διοικητικές Περιφέρειες που βρίσκονται, στην προσπάθεια, τα Τμήματα, τα οποία ανήκουν σε μία Σχολή, να στεγάζονται σε μία πόλη, ώστε να δημιουργηθεί μία κρίσιμη Ακαδημαϊκή μάζα, καθώς και ένα σύνολο συνεργειών ανάμεσα σε συγγενή Τμήματα.
- Συγχωνεύονται τα Ιδρύματα, που διοικούνται από Διοικούσες Επιτροπές - και έχουν λιγότερα από τέσσερα Τμήματα – με Ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της ίδιας Περιφέρειας, προκειμένου να υπάρχει και να λειτουργεί ένα ισχυρό Ίδρυμα ανά Περιφέρεια ή ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση.
- Εισάγεται το θεσμό του Ομοσπονδιακού Πανεπιστημίου στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Αττικής, προκειμένου να δημιουργήσουμε κόμβους αριστείας.
- Επιδίωξη του Σχεδίου είναι στο πλαίσιο του εθνικού χάρτη τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που δημιουργείται, να αποφευχθεί η ύπαρξη ομοειδών Τμημάτων σε γειτονικές πόλεις ή εντός της ίδιας Διοικητικής Περιφέρειας.
(<http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>)

3.4 Ο χάρτης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η ποσοτική ανεπάρκεια και η χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, έχει ως αποτέλεσμα να μην εκπληρώνεται ο θεμελιώδης ρόλος της Ανώτατης Εκπαίδευσης και οφείλεται:

- στον κατακερματισμό των γνωστικών αντικειμένων και στα ελλιπή Προγράμματα Σπουδών
- στην αναντιστοιχία Προγράμματος Σπουδών με το υπάρχον Ειδικό Διδακτικό & Εργαστηριακό προσωπικό, εξαιτίας της απουσίας ή ελλιπούς στελέχωσης
- στη χωρική διασπορά Τμημάτων, αλλά και στον κατακερματισμό συγγενών Τμημάτων εντός Ιδρυμάτων ή Σχολών Ιδρυμάτων
- στην ανυπαρξία ή στην ανακολουθία των γνωστικών αντικειμένων Τμημάτων με τα περιφερειακά συγκριτικά Πλεονεκτήματα και τους Εθνικούς Στόχους
- στην ανορθολογική ανάπτυξη κτιριολογικών και υλικοτεχνικών υποδομών, εντός και εκτός Περιφερειακών Προγραμμάτων.

3.5 Αναλυτικά οι νέες κατατάξεις και οι αλλαγές των τμημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Στην Κομοτηνή θα λειτουργούν τα τμήματα:

- 1 Οικονομικών Επιστημών, με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Διοίκησης Επιχειρήσεων
- 2 Οικονομικών Επιστημών, με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Οικονομικής Ανάλυσης
- 3 Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών
- 4 Ελληνικής Φιλολογίας
- 5 Ιστορίας και Εθνολογίας
- 6 Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
- 7 Νομικής
- 8 Πολιτικής Επιστήμης, Δημόσιας Διοίκησης και Κοινωνικής Διοίκησης, με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
- 9 Πολιτικής Επιστήμης, Δημόσιας Διοίκησης και Κοινωνικής Διοίκησης, με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Κοινωνικής Διοίκησης

(Τα πρώην Τμήματα Πολιτικών Επιστημών Θράκης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Θράκης μετατρέπονται σε κατευθύνσεις.)

Στην ΞΑΝΘΗ θα λειτουργούν τα τμήματα:

- 1 Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
- 2 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
- 3 Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης
- 4 Μηχανικών Περιβάλλοντος
- 5 Πολιτικών Μηχανικών

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

- 1 Επιστημών Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία
- 2 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης
- 3 Ιατρικής
- 4 Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής

Στην Ορεστιάδα θα λειτουργούν τα τμήματα:

- 5 Αγροτικής Ανάπτυξης
  - 6 Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
- ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Το ΤΕΙ Καβάλας μετονομάζεται σε «ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης».

Στην Καβάλα θα λειτουργούν τα τμήματα:

- 7 Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου ΤΕ (Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών), με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου Μηχανολόγων Μηχανικών
- 8 Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου ΤΕ - (Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών), με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου Μηχανικών Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου
- 9 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ΤΕ - (Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών)
- 10 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ (Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών), με κατευθύνσεις: 1. Μηχανικοί Δικτύων 2. Μηχανικοί Η/Υ και 3. Μηχανικοί Λογισμικού
- 11 Διοίκησης Επιχειρήσεων (Σχολή Οικονομίας και Διοίκησης), με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 2. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης και 3. Μάρκετινγκ
- 12 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (πρώην Τμήμα Λογιστικής) (Σχολή Οικονομίας και Διοίκησης)

13 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ (πρώην Τμήμα Βιομηχανικής Πληροφορικής) με κατευθύνσεις: 1. Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ και 3. Μηχανικοί Λογισμικού

Τα Τμήματα Διαχείρισης Πληροφοριών και Διοίκησης Επιχειρήσεων συγχωνεύονται στο νέο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Το Τμήμα Μηχανολογίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών μπαίνει σε μεταβατικό στάδιο. Θα συνεχίσει να λειτουργεί, χωρίς να δέχεται εισακτέους, έως την αποφοίτηση των φοιτούντων σπουδαστών.

ΔΡΑΜΑ

1 Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος (Σχολή Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής)

2 Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών (Σχολή Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής)

Το Τμήμα Αρχιτεκτονικής Τοπίου μπαίνει σε μεταβατικό στάδιο. Θα συνεχίσει να λειτουργεί, χωρίς να δέχεται εισακτέους, έως την αποφοίτηση των φοιτούντων σπουδαστών.

Στο Διδυμότειχο Το Τμήμα Νοσηλευτικής της Σχολής Επαγγελματίων Υγείας και Πρόνοιας παραμένει ως έχει.

ΤΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΕΡΡΕΣ:

1 Σχολή Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1.Μηχανικοί Δικτύων 2. Μηχανικοί Η/Υ 3. Μηχανικοί Λογισμικού

2 Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1.Ενεργειακών Μηχανολόγων Μηχανικών 2. Κατασκευαστών Μηχανολόγων Μηχανικών

3 Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τοπογράφων και Γεωπληροφορικής με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ (462) και Μηχανικών Τοπογράφων και Γεωπληροφορικής ΤΕ

4 Διοίκηση Επιχειρήσεων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1.Διοίκηση Επιχειρήσεων 5 Μάρκετινγκ

6 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

7 Το τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής Διακόσμησης κ Σχεδιασμού απορροφάται από το αντίστοιχο του ΤΕΙ Αθήνας

ΚΑΤΕΡΙΝΗ

1 Διοίκηση Συστημάτων Εφοδιασμού

ΚΙΑΚΙΣ

1 Σχεδιασμού Τεχνολογίας και Ένδυσης

ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1 Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

2 Βρεφονηπιοκομίας: 1ο Επιστ. πεδίο, 2ο επιστ. Πεδίο

3 Τεχνολόγων Γεωπόνων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Φυτικής παραγωγής 2. Ζωικής παραγωγής 3. Αγροτικής Οικονομίας

4 Αυτοματισμού

5 Ηλεκτρονικών Μηχανικών ΤΕ

6 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1.Μηχανικών Δικτύων 2. Μηχανικών Η/Υ 3. Μηχανικών Λογισμικού

7 Μηχανολόγων Οχημάτων ΤΕ

8 Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Υποδομών 2. Δομοστατικοί Μηχανικοί

9 Τεχνολογίας Τροφίμων

10 Διοίκηση Επιχειρήσεων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων 2. Μάρκετινγκ 3. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

11 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

12 Αισθητικής και Κοσμετολογίας

13 Διατροφής και Διαιτολογίας

14 Ιατρικών Εργαστηρίων

15 Μαιευτικής

16 Νοσηλευτικής

17 Φυσικοθεραπείας

18 Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (Μουδανιά)

19 Εμπορίας και Διαφήμισης (Θες/νικη)

20 Τουριστικών Επιχειρήσεων (Θεσ/νικη)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

1 Μεταφέρεται στη Θεσ/νίκη το τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης από τη Βέροια.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1 Το τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων απορροφά το τμήμα Μάρκετινγκ από την Έδεσσα και το τμήμα Διοίκησης κ' Τεχνολογίας Νάουσας

2 Το τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας απορροφάται από το τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, και συγκροτούν το νέο τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με έδρα την Θεσσαλονίκη.

3 Το τμήμα Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών εντάσσεται στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με έδρα την Φλώρινα.

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΚΟΖΑΝΗ

1 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ΤΕ

2 Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Ενεργειακών Μηχανολόγων Μηχανικών 2. Μηχανολόγων Μηχανικών Παραγωγής

3 Τεχνολόγων Περιβάλλοντος με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου: Τεχνολόγων Απορρύπανσης και Γεωτεχνολόγων

4 Διοίκηση Επιχειρήσεων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων 5. Μάρκετινγκ

6 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

7 Μαιευτικής (Πτολεμαΐδα)

ΦΛΩΡΙΝΑ

1 Τεχνολόγων Γεωπόνων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Φυτικής Παραγωγής 2. Ζωικής Παραγωγής 3. Αγροτικής Οικονομίας

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

- 1 Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας
- 2 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Δικτύων 2. Μηχανικοί Η/Υ 3. Μηχανικοί Λογισμικού

ΓΡΕΒΕΝΑ

- 1 Διοίκηση Επιχειρήσεων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας 2. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης και 3. Διεθνές Εμπόριο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Συγκροτείται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα συνομοσπονδιακού χαρακτήρα με ονομασία «Συνομοσπονδιακό ΑΕΙ Δυτικής Μακεδονίας. Το «Συνομοσπονδιακό ΑΕΙ Δυτικής Μακεδονίας» αποτελείται από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη και το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη τα οποία γίνονται μέλη του, ενώ διατηρούν τη νομική τους προσωπικότητα, τον χαρακτήρα τους ως Ανωτάτων Ιδρυμάτων, την αυτοτέλεια, τα όργανα, την περιουσία, το προσωπικό, τους φοιτητές τους, και γενικότερα την ατομικότητα και διακριτότητα τους.

Συγκρότηση Σχολών και Τμημάτων:

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (ΚΟΖΑΝΗ)

1. Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών
2. Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών
3. Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΦΛΩΡΙΝΑ)

1. Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης
2. Τμήμα Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών

Ιδρύεται τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος το οποίο εντάσσεται στην Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας- Συνομοσπονδιακό ΑΕΙ Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη και το οποίο θα δεχθεί για δεχθεί εισακτέους από το ακαδημαϊκό έτος 2015- 2016.

Το τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας καταργείται.

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Διοίκηση Επιχειρήσεων (Ηγουμενίτσα) με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου:

1. Διοίκηση Επιχειρήσεων,
2. Εφαρμοσμένες ξένες γλώσσες στη Διοίκηση και την Οικονομία,
3. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας
4. Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής (Άρτα)
5. Τεχνολόγων Γεωπόνων (Άρτα) με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Φυτικής Παραγωγής, 2. Ζωικής Παραγωγής, 3. Ανθοκομίας – Αρχιτεκτονικής Τοπίου
6. Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (Άρτα) με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ, 3. Μηχανικοί Λογισμικού
7. Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (Πρέβεζα)
8. Το Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής στην Άρτα διατηρείται και δεν απορροφάται από το Τμήμα Τεχνολογίας Ήχου και Μουσικών Οργάνων στο Ληξούρι.
9. Το Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής στην Άρτα απορροφά το τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών της Λευκάδας, χωρίς μεταβατική περίοδο λειτουργίας.
10. Το Τμήμα Ιχθυοκομίας – Αλιείας της Ηγουμενίτσας απορροφάται από το Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας – Υδατοκαλλιεργειών του Μεσολογγίου, χωρίς μεταβατική περίοδο λειτουργίας, αν και το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 εμφάνιζε 110 ενεργούς φοιτητές.
11. Το Τμήμα Λογιστικής και το Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής στην Πρέβεζα συγχωνεύονται στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.

ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΛΑΡΙΣΑ

1. Τεχνολόγων Γεωπόνων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Φυτικής παραγωγής, 2. Ζωικής παραγωγής, 3. Αγροτικής οικονομίας, 4. Μηχανικοί Βιοσυστημάτων
2. Ιατρικών Εργαστηρίων
3. Νοσηλευτικής

4 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ΤΕ

5 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ, 3. Μηχανικοί Λογισμικού

6 Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ

7 Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ, με κατεύθυνση 5ου εξαμήνου: Μηχανικοί Υποδομών

8 Διοίκησης Επιχειρήσεων, με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση επιχειρήσεων, 2. Μάρκετινγκ, 3. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

9 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Αλλαγές:

10 Το νέο τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων συγχωνεύει σε κατευθύνσεις τα παλαιά τμήματα Φυτικής Παραγωγής, Ζωικής Παραγωγής και Μηχανικής Βιοσυστημάτων.

11 Το νέο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων συγχωνεύει σε κατευθύνσεις τα παλιά τμήματα Διοίκησης και Διαχείρισης Έργων, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τουριστικών Επιχειρήσεων.

ΤΡΙΚΑΛΑ

Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου:

1. Δομοστατικοί Μηχανικοί,
2. Αρχιτέκτονες Μορφολογίας και Αναστήλωσης

Αλλαγές:

Στα Τρίκαλα συγχωνεύονται τα τμήματα Πολιτικών Δομικών Έργων και Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτηρίων στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ με 2 κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου.

ΚΑΡΔΙΤΣΑ

- 1 Διατροφής και Διαιτολογίας
- 2 Τεχνολογίας Τροφίμων
- 3 Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Δασικού Περιβάλλοντος

Αλλαγές:

Στην Καρδίτσα συγχωνεύονται τα Τμήματα Σχεδιασμού Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου και Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και δημιουργείται το τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Δασικού Περιβάλλοντος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

1 Εντάσσεται διοικητικά το τμήμα Πληροφορικής με εφαρμογές στην Βιοϊατρική με έδρα τη Λαμία από το καταργούμενο Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδος.

2 Το τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Δικτύων μετατρέπεται σε τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ.

ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

1 Τεχνολογίας Τροφίμων (Αργοστόλι)

2 Τεχνολόγων Περιβάλλοντος Τ.Ε. (Ζάκυνθος)

3 Διοίκησης Επιχειρήσεων (Λευκάδα) με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 2. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, 3. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

4 Τεχνολογίας Ήχου και Μουσικών Οργάνων (Ληξούρι)

5 Το Τμήμα Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας και Τροφίμων του Αργοστολίου διατηρείται και μετονομάζεται σε Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων (με το «ΑΘΗΝΑ» 2 εμφανιζόταν σε μεταβατική λειτουργία μέχρι το 2018).

6 Το Τμήμα Εφαρμογών και Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία της Λευκάδας απορροφά άμεσα, χωρίς μεταβατική περίοδο στη λειτουργία του, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων από το Ληξούρι (το οποίο με το «ΑΘΗΝΑ» 2 συγχωνευόταν στο Μεσολόγγι), και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων με τρεις κατευθύνσεις στο 5ο εξάμηνο.

7 Το Τμήμα Προστασίας και Συντήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ζακύνθου απορροφάται από το Τμήμα Προστασίας και Συντήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Σχολής Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ Αθηνών, το οποίο μετονομάζεται σε Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης. (Στην ουσία το τμήμα καταργείται, χωρίς να δοθεί μεταβατική περίοδος λειτουργίας του μέχρι να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους οι φοιτούντες. Επισημαίνεται ότι οι ενεργοί φοιτητές του τμήματος, το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, σύμφωνα με τον πίνακα του «ΑΘΗΝΑ» 2, «Υφιστάμενη Κατάσταση» ανερχόταν στους 345.)

8 Το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας του Αργοστολίου διατηρείται σε μεταβατική λειτουργία μέχρι το 2018 και στη συνέχεια απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Τουριστικών και Πολιτιστικών Μονάδων στον Πύργο, το οποίο μετονομάζεται σε Διοίκηση, Οικονομία και Επικοινωνία Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων με ΚΩΔ. 743 και κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση

Πολιτιστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας, 2. Μουσειολογία, 3. Επικοινωνία Πολιτιστικών Μονάδων.

Τμήματα που μετακινούνται από Πάτρα στο Μεσολόγγι αφού ολοκληρώσουν οι υπάρχοντες φοιτητές

9 Η Σχολή Διοίκησης κ' Οικονομίας (ΣΔΟ) ΤΕΙ Πάτρας με τα 3 τμήματά της μεταφέρεται στο Μεσολόγγι (ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας).

10 Το Τμήμα Διοίκηση Επιχειρήσεων και το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύονται με το τμήμα Διοίκηση Κοινωνικών-Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας (Μεσολογγίου) και μετονομάζονται σε Διοίκηση Επιχειρήσεων Οργανισμών και Συστημάτων ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων

11 Το Τμήμα Λογιστικής ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας (Μεσολογγίου) και μετονομάζονται σε Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα το Μεσολόγγι.

Τμήματα που μετακινούνται από το Αίγιο σε Πάτρα και Αθήνα

ΠΡΟΣ ΠΑΤΡΑ: Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας ΤΕΙ Αιγίου (Πατρών) εντάσσεται στη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑ: Το Τμήμα Οπτομετρίας ΤΕΙ Αιγίου (Πατρών) συγχωνεύεται με το Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας ΤΕΙ Αθήνας και μετονομάζεται σε: Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας Αττικό ΤΕΙ.

Τμήματα που μετακινούνται από τον Πύργο στην Πάτρα

12 Το Τμήμα Πληροφορικής και ΜΜΕ ΤΕΙ Πύργου (Πατρών) συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Πατρών, με έδρα την Αμαλιάδα και μετονομάζεται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (έδρα Πάτρα).

Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα αλλά συγχωνεύονται με άλλα

13 Το Τμήμα Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Πολιτικών Έργων Υποδομής ΤΕΙ Πάτρας και μετονομάζονται σε Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ, Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

14 Το Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και

στην Οικονομία ΤΕΙ Αμαλιάδας (Πατρών) και μετονομάζονται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα μέχρι να ολοκληρώσουν οι υπάρχοντες φοιτητές και μετά κλείνουν

15 Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Πάτρας

Τμήματα που μετακινούνται από Μεσολόγγι (Ναύπακτος) στην Πάτρα

16 Το τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων του ΤΕΙ Μεσολογγίου (Ναύπακτος) μεταφέρεται στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

Τα τμήματα που φεύγουν από το ΤΕΙ Μεσολογγίου είναι:

1 Το Τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων που βρίσκεται στη Ναύπακτο αλλά ανήκε στο ΤΕΙ Μεσολογγίου μεταφέρεται στη Πάτρα στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων.

2 Το Τμήμα Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας απορροφάται από το Τμήμα Βιολογικών Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας του ΤΕΙ Πελοποννήσου, μετονομάζεται σε Τμήμα Φυτικής Παραγωγής και πάει στην Αμαλιάδα.

3 Το τμήμα Αυτοματισμού παραμένει στο Μεσολόγγι αλλά δεν δέχεται νέους φοιτητές και κλείνει όταν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους οι υπάρχοντες.

Τμήματα άλλων ιδρυμάτων που συγχωνεύονται και θα λειτουργούν στο Μεσολόγγι

4 Το Τμήμα Ιχθυοκομίας - Αλιείας του ΤΕΙ Ηπείρου που λειτουργούσε στην Ηγουμενίτσα συγχωνεύεται με το Τμήμα Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Τεχνολογίας-Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών.

5 Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, που λειτουργούσε στο Ληξούρι, απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

6 Το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Πάτρας απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

7 Το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Πάτρας απορροφάται από το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.

8 Το Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης του ΤΕΙ Πάτρας που λειτουργούσε στην Αμαλιάδα απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Τα τμήματα που λειτουργούσαν στο Μεσολόγγι και συγχωνευμένα παραμένουν στο Μεσολόγγι είναι:

1 Το Τμήμα Μηχανολογίας και Υδάτινων Πόρων του ΤΕΙ Μεσολογγίου απορροφάται από το Τμήμα Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης, μετονομάζεται σε Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών και παραμένει στο Μεσολόγγι.

ΤΕΙ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

1 Ιδρύεται νέο τμήμα, με την ονομασία «Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων» με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Φυτικής Παραγωγής, 2. Ζωικής Παραγωγής, 3. Αγροτικής Οικονομίας, 4. Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας. Το τμήμα θα ανήκει στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

2 Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία: Οι σπουδαστές του τμήματος θα ενσωματωθούν ή στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ (με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ, 3. Μηχανικοί Λογισμικού), με έδρα τη Ναύπακτο (όχι την Πάτρα, όπως αρχικά προβλεπόταν), ή στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 2. Διοίκηση Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας, 3. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας, 3. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης), με έδρα το Μεσολόγγι. Και τα δύο τμήματα θα ανήκουν στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

ΤΕΙ ΠΥΡΓΟΥ

1 Τμήμα Πληροφορικής και ΜΜΕ: Μπαίνει σε μεταβατικό στάδιο. Θα συνεχίσει να λειτουργεί, χωρίς να δέχεται εισακτέους, έως την αποφοίτηση των φοιτούντων σπουδαστών.

2 Ιδρύεται νέο τμήμα, με την ονομασία «Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων» με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Πολιτιστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας, 2. Μουσειολογία, 3. Επικοινωνία Πολιτιστικών Μονάδων). Το τμήμα θα ανήκει στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

ΤΕΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΧΑΛΚΙΔΑ

- 1 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ΤΕ
- 2 Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕ
- 3 Μηχανικών Τεχνολογίας Αεροσκαφών
- 4 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
- 5 Διοίκησης Επιχειρήσεων σε μεταβατικότητα
- 6 Αυτοματισμού σε μεταβατικότητα

ΛΑΜΙΑ

- 1 Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Δικτύων 2. Μηχανικοί Η/Υ 3. Μηχανικοί Λογισμικού
- 2 Ηλεκτρονικών Μηχανικών ΤΕ
  - 3 Νοσηλευτικής
  - 4 Φυσιοθεραπείας
  - 5 Ηλεκτρολογίας σε μεταβατικότητα

ΑΜΦΙΣΣΑ

- 1 Διοίκηση, Οικονομία και Επικοινωνία Πολιτιστικών και Τουριστικών μονάδων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Πολιτιστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας 2. Μουσειολογία 3. Επικοινωνία Πολιτιστικών Μονάδων και κωδικό (121) για το 1Ο Επιστημονικό πεδίο και για το 5ο επιστ. Πεδίο.
- 2 Εμπορίας και Διαφήμισης σε μεταβατικότητα

ΘΗΒΑ

- 1 Διοίκηση Συστημάτων Εφοδιασμού: για το 4ο επιστ. πεδίο και για το 5ο επιστ. Πεδίο 5. Καρπενήσι

2 Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος για το 2ο επιστ. Πεδίο και 405 για το 4ο επιστ. Πεδίο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΕΡΕΑΣ

Καταργείται:

1 Η σχολή Πληροφορικής με Εφαρμογές στην Βιοϊατρική παραμένει στη Λαμία και εντάσσεται διοικητικά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

1 Το τμήμα Περιφερειακής Ανάπτυξης με έδρα τη Λειβαδιά απορροφάται από το αντίστοιχο του Παντείου.

ΕΚΠΑ

1 Το πρόγραμμα Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής σχολής μετατρέπεται σε τμήμα.

2 Τα Ξενογλωσσα τμήματα παραμένουν ως είχαν.

3 Το τμήμα Σλαβικών σπουδών εντάσσεται διοικητικά στη Φιλοσοφική σχολή.

4 Το τμήμα Τουρκικών σπουδών εντάσσεται διοικητικά στη σχολή Πολιτικών Επιστημών.

ΑΤΤΙΚΟ ΤΕΙ

1 Δημιουργείται διοικητική υπερδομή των ΤΕΙ Αθήνας, ΤΕΙ Πειραιά, ΑΣΠΑΙΤΕ.

2 Το τμήμα Προσχολικής Αγωγής μετατρέπεται σε τμήμα Βρεφονηπιοκομίας και εντάσσεται στο Α' επιστημονικό πεδίο και στο Β'.

3 Το τμήμα Αυτοματισμού συνεχίζει τη λειτουργία του και αίρεται η μεταβατικότητα.

4 Παραμένει ως είχε το τμήμα Εργοθεραπείας.

5 Δημιουργείται σχολή Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Υγείας με κατεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Υγείας από συγχώνευση των τμημάτων Δημόσιας Υγιεινής και Επισκεπτών Υγείας.

6 Συνενώνονται σε μία σχολή Γραφιστικής με κατεύθυνση 1ου Εξαμήνου 1. Γραφιστικής και Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών.

7 Συνενώνονται σε ένα τα δύο τμήματα Νοσηλευτικής.

8 Δημιουργείται μια σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Αθήνας και Πειραιά με 3 κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων 2. Μάρκετινγκ 3. Τουριστικών Επιχειρήσεων και επιχειρήσεων Φιλοξενίας.

9 Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ Πειραιά με κατεύθυνση 5ου εξαμήνου Μηχανικοί Υποδομών.

10 Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τοπογράφων και Γεωπληροφορικής Αθήνας με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τοπογράφων και Γεωπληροφορικής.

11 Δημιουργείται τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών Συστημάτων Πειραιά.

12 Στο τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ Αθήνας δημιουργούνται κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικών Δικτύου 2. Μηχανικοί Η/Υ 3. Μηχανικοί Λογισμικού.

13 Το Αρχιτεκτονικής Διακόσμησης απορροφά το αντίστοιχο του ΤΕΙ Σερρών.

14 Τμήμα Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολογίας και Ηλεκτρονικής ΑΣΠΑΙΤΕ (Μαρούσι) με κατεύθυνση 1ου εξαμήνου Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολογίας (486) και Εκπαιδευτικών Ηλεκτρονικής.

15 Το τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης Αθήνας μπαίνει σε μεταβατικότητα με όριο λειτουργίας το 2018.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

«Α. ΚΟΡΑΗΣ»

Εγκαταλείπεται το αρχικό σχέδιο και δίδεται η δυνατότητα συμπράξεων ιδιωτικού δικαίου σε προγράμματα μεταξύ των πέντε Πανεπιστημίων.

Καταργούνται τα ΓΕΝΙΚΑ τμήματα Παντείου κ' Γεωπονικού.

ΑΣΚΤ

Δημιουργούνται 3 κατευθύνσεις: 1. Ζωγραφικής 2. Γλυπτικής 3. Χαρακτικής

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ:

1 Τμήμα Φιλολογίας

2 Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών.

ΣΠΑΡΤΗ:

1 Τμήμα Νοσηλευτικής

2 Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού

ΤΡΙΠΟΛΗ

1 Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

2 Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υπολογιστών Πελοποννήσου

3 Το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τηλεπικοινωνιών Πελοποννήσου της Σχολής Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας συγχωνεύονται στο «Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τηλεπικοινωνιών και Πληροφορικής», το οποίο θα ανήκει στη Σχολή Οικονομίας, Διοίκησης και Πληροφορικής.

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Το ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ μετονομάζεται σε «ΤΕΙ Πελοποννήσου».

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

1 Το Τμήμα Λογοθεραπείας μπαίνει σε μεταβατικό στάδιο. Θα εξακολουθήσει να λειτουργεί ως έχει, χωρίς να δέχεται εισακτέους, ως το 2018. Στη συνέχεια, θα μεταφερθεί στην Πάτρα.

2 Το Τμήμα Βιολογικών Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας και το Τμήμα Φυτικής Παραγωγής συγχωνεύονται και μετονομάζονται σε «Τμήμα Γεωπονίας», με κατευθύνσεις: 1. Φυτικής Παραγωγής, 2. Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας. Το τμήμα αυτό θα ανήκει στη Σχολή Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής.

3 Το Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων παραμένει και εντάσσεται στην παραπάνω Σχολή.

4 Το Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας συγχωνεύονται και μετονομάζονται σε «Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων» με κατευθύνσεις: 1. Διοίκησης Επιχειρήσεων, 2. Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, 3. Διοίκησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το τμήμα αυτό θα ανήκει στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας.

5 Το Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής μετονομάζεται σε «Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής», το οποίο επίσης θα ανήκει στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας.

ΣΠΑΡΤΗ

1 Το Τμήμα Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών μετονομάζεται σε «Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ», με κατευθύνσεις: 1. Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ, 3. Μηχανικοί Λογισμικού. Το τμήμα αυτό θα ανήκει στη Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το Τμήμα Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών (ΣΑΧΜ) συγχωνεύεται με το Τμήμα Μαθηματικών στη Σάμο και περιλαμβάνεται στο σχέδιο του μηχανογραφικού δελτίου ως Τμήμα Μαθηματικών με δύο κατευθύνσεις 1ου εξαμήνου: Μαθηματικών και Στατιστικής, Αναλογιστικών και Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Τμήμα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών συγχωνεύεται με το Τμήμα Μαθηματικών στο Ηράκλειο και περιλαμβάνεται στο σχέδιο του μηχανογραφικού δελτίου ως Τμήμα Μαθηματικών με δύο κατευθύνσεις 1ου εξαμήνου: 1. Μαθηματικών και 2. Εφαρμοσμένων Μαθηματικών.

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣΝ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

- 1 Κοινωνικής Εργασίας
- 2 Τεχνολόγων Γεωπόνων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: Φυτικής Παραγωγής, Ζωικής Παραγωγής, Αγροτικής Οικονομίας, Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας
- 3 Νοσηλευτικής
- 4 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε.
- 5 Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Μηχανικοί Δικτύων, 2. Μηχανικοί Η/Υ, 3. Μηχανικοί Λογισμικού
- 6 Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε. με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Ενεργειακών Μηχανολόγων Μηχανικών, 2. Κατασκευαστών Μηχανολόγων Μηχανικών
- 7 Διοίκησης Επιχειρήσεων με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 2. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας,
8. Μάρκετινγκ
- 9 Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ

- 1 Διατροφής και Διαιτολογίας (Σητεία)

2 Διοίκησης Επιχειρήσεων (Αγ. Νικόλαος) με κατευθύνσεις 5ου εξαμήνου: 1. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 2. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, 3. Μάρκετινγκ

N. ΡΕΘΥΜΝΗΣ

1 Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής

N. ΧΑΝΙΩΝ

1 Ηλεκτρονικών Μηχανικών Τ.Ε.

2 Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος

3 Το Τμήμα Πολιτικών Δομικών Έργων στο Ηράκλειο θα λειτουργεί σε μεταβατική περίοδο μέχρι να αποφοιτήσουν οι εγγεγραμμένοι φοιτητές. Όσοι έχουν διακόψει ή θα διακόψουν τις σπουδές τους θα μετεγγράφονται στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε. το οποίο ορίζεται ως καθολικός διάδοχος. Τα μέλη ΔΕΠ μεταφέρονται στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε. και στο Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος στα Χανιά.

4 Το Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης της Ιεράπετρας θα λειτουργεί σε μεταβατική περίοδο μέχρι το 2018.

Σύμφωνα με το «ΑΘΗΝΑ» 2, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Ηρακλείου, απορροφούσε τα τμήματα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων του Αγ. Νικολάου, και Εμπορίας και Διαφήμισης της Ιεράπετρας. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων μεταφέρονταν και στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. του Ηρακλείου.

3.6 Συμπεράσματα πάνω στον νέο χάρτη της τουριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Ο ακαδημαϊκός χάρτης της χώρας, πριν την ολοκλήρωση του σχεδίου «Αθηνά», εμφάνιζε 40 Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, με κύριο χαρακτηριστικό την ύπαρξη 534 Τμημάτων, διάσπαρτων σε 63 πόλεις. Κύρια χαρακτηριστικά αυτού του Χάρτη ήταν η τεράστια χωροταξική διασπορά των Τμημάτων, ο κατακερματισμός ομοειδών Τμημάτων, αλλά και γνωστικών αντικειμένων, καθώς και η ανορθολογική ανάπτυξη των κτιριολογικών υποδομών τους.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, το σχέδιο Αθηνά καταργεί όλα τα υφιστάμενα τμήματα διοίκησης τουριστικών επιχειρήσεων των ΤΕΙ, τα μετατρέπει σε κατευθύνσεις των

τμημάτων διοίκησης επιχειρήσεων, ενώ δημιουργεί δύο νέα τμήματα «Διοίκησης Μονάδων Τουρισμού και Πολιτισμού», χωρίς προσωπικό και εξοπλισμό (Βαρβαρέσος, 2013).

Όλα αυτά οδηγούν σε ποσοτική και – πολλές φορές - ποιοτική ανεπάρκεια, που έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η αναδιάρθρωση του Ακαδημαϊκού χάρτη, μέσα και από τις συγχωνεύσεις, προκαλεί αναβάθμιση - ποιοτική και ποσοτική - της παρεχόμενης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Οι απλές αριθμητικές συγχωνεύσεις ή οι καταργήσεις τμημάτων που δεν λειτουργούν με Ακαδημαϊκά κριτήρια και χωρίς αναβαθμίσεις των γνωστικών αντικειμένων, δεν αποδίδουν μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα οφέλη. Προκαλούν, όμως, τα ίδια προβλήματα στη ζωή των φοιτητών και των οικογενειών τους.

Η έκταση των παθογενειών είναι τέτοια, ώστε, αν περιοριζόταν εντός των Ιδρυμάτων η διαδικασία των συγχωνεύσεων, δεν θα απέδιδε αποτελέσματα. Πιθανότατα, όμως, θα οδηγούσε σε ακαδημαϊκά εσφαλμένες ορθές επιλογές.

Γεωγραφικά, ο μόνος περιορισμός που τέθηκε ήταν αυτός της υλοποίησης των συγχωνεύσεων εντός των ιδίων Περιφερειών, ώστε η μετάβαση να είναι όσο το δυνατόν ομαλότερη για όλους τους εμπλεκόμενους. (Βαρβαρέσος, 2013).

(<http://archive.avgi.gr/ArticleActions/show.action?articleID=765048>)

3.6.1 Συνοπτική εικόνα των ΤΕΙ Πατρών και να διάκριση των εκάστοτε αλλαγών.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι:

- ü Το Τμήμα Πληροφορικής και ΜΜΕ ΤΕΙ Πύργου (Πατρών) συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Πατρών, με έδρα την Αμαλιάδα και μετονομάζεται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (έδρα Πάτρα).

Επίσης Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα αλλά συγχωνεύονται με άλλα Τμήματα είναι:

- ü Το Τμήμα Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Πολιτικών Έργων Υποδομής ΤΕΙ Πάτρας και μετονομάζονται σε Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ, Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.
- ü Το Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη

Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Αμαλιάδας (Πατρών) και μετονομάζονται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα μέχρι να ολοκληρώσουν οι υπάρχοντες φοιτητές και μετά κλείνουν

• Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Πάτρας

Τμήματα που μετακινούνται από Μεσολόγγι (Ναύπακτος) στην Πάτρα

- Το τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων του ΤΕΙ Μεσολογγίου (Ναύπακτος) μεταφέρεται στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.
- Το Τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων που βρίσκεται στη Ναύπακτο αλλά ανήκε στο ΤΕΙ Μεσολογγίου μεταφέρεται στη Πάτρα στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων.
- Το Τμήμα Λογοθεραπείας μπαίνει σε μεταβατικό στάδιο. Θα εξακολουθήσει να λειτουργεί ως έχει, χωρίς να δέχεται εισακτέους, ως το 2018. Στη συνέχεια, θα μεταφερθεί στην Πάτρα.

Επειτα γίνανε συγχωνεύσεις με Τμήματα του ΤΕΙ Μεσολογγίου:

- Το Τμήμα Διοίκηση Επιχειρήσεων και το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύονται με το τμήμα Διοίκηση Κοινωνικών-Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας (Μεσολογγίου) και μετονομάζονται σε Διοίκηση Επιχειρήσεων Οργανισμών και Συστημάτων ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων
- Το Τμήμα Λογιστικής ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας (Μεσολογγίου) και μετονομάζονται σε Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα το Μεσολόγγι.

Τμήματα που μετακινούνται από το Αίγιο σε Πάτρα:

- Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας ΤΕΙ Αιγίου (Πατρών) εντάσσεται στη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας του ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

Τμήματα που μετακινούνται από τον Πύργο στην Πάτρα:

- Το Τμήμα Πληροφορικής και ΜΜΕ ΤΕΙ Πύργου (Πατρών) συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στην Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Πατρών, με έδρα την Αμαλιάδα και μετονομάζεται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (έδρα Πάτρα).

Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα αλλά συγχωνεύονται με άλλα:

- Το Τμήμα Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Πολιτικών Έργων Υποδομής ΤΕΙ Πάτρας και μετονομάζονται σε Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ, Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.
- Το Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων ΤΕΙ Πάτρας συγχωνεύεται με το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Αμαλιάδας (Πατρών) και μετονομάζονται σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.

Τμήματα που παραμένουν στην Πάτρα μέχρι να ολοκληρώσουν οι υπάρχοντες φοιτητές και μετά κλείνουν:

- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Πάτρας

Τμήματα που μετακινούνται από Μεσολόγγι (Ναύπακτος) στην Πάτρα

- Το τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων του ΤΕΙ Μεσολογγίου (Ναύπακτος) μεταφέρεται στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, με έδρα την Πάτρα.
- Το Τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύων που βρίσκεται στη Ναύπακτο αλλά ανήκε στο ΤΕΙ Μεσολογγίου μεταφέρεται στη Πάτρα στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ Δ. Ελλάδας και Ιονίων Νήσων.
- Το Τμήμα Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας απορροφάται από το Τμήμα Βιολογικών Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας του ΤΕΙ Πελοποννήσου, μετονομάζεται σε Τμήμα Φυτικής Παραγωγής και πάει στην Αμαλιάδα.

Τμήματα των ΤΕΙ Πατρών τα οποία απορροφούνται από τα ΤΕΙ Μεσολογγίου

- ü Το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Πάτρας απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.
- ü Το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Πάτρας απορροφάται από το Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.
- ü Το Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης του ΤΕΙ Πάτρας που λειτουργούσε στην Αμαλιάδα απορροφάται από το Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων του ΤΕΙ Μεσολογγίου και μετονομάζεται σε Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

3.7 Η ανάγκη για τουριστική εκπαίδευση και Κατάρτιση σήμερα

Ο Σύμφωνα με τον Αγίκογυ (2004) στο κοντινό μέλλον το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην τουριστική βιομηχανία δεν θα είναι οι υλικοτεχνικές υποδομές, αλλά το ίδιο το ανθρώπινο δυναμικό. Το γεγονός αυτό αντανακλά την σημασία που έχει η εκπαίδευση και το καθοριστικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει προκειμένου να «παράγει» ανθρώπινο δυναμικό ικανό να αναλάβει αρμοδιότητες που θα εξελίξουν την τουριστική αγορά.

Η τουριστική εκπαίδευση ξεκίνησε στην Ευρώπη ως επιμέρους κομμάτι της τεχνικής και επαγγελματικής ειδίκευσης σε υπηρεσίες εστίασης και σίτισης. Πέρα από την τεχνική και πρακτική κατάρτιση και ως πεδίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εμφανίζεται την δεκαετία του 1980. Με αφορμή την ταχεία ανάπτυξη του τουρισμού, την αύξηση της παραγωγικότητας και την τάση για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων (με τη συμβολή του ανθρώπινου δυναμικού), εξελίχθηκε ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη συστημάτων τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του τουριστικού τομέα σε εργατικό δυναμικό. Όμως εξαιτίας της γρήγορης εξέλιξης της τουριστικής εκπαίδευσης, αναπτύχθηκε μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία διακρίνονται για την ανομοιογένεια και το συγκριτικά χαμηλό επίπεδο σπουδών τους (Richards, 2001).

Η διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση για εκπαιδευμένο προσωπικό, οδήγησε τις επιχειρήσεις στην αναζήτηση επαγγελματιών με ανώτερη εκπαίδευση που θα

μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, ανάλογα με το αντικείμενό τους (ξενοδοχειακές υπηρεσίες, υπηρεσίες μεταφορών, αεροπορικά εισιτήρια). Με κίνητρο τις ανάγκες των επιχειρήσεων, ξεκίνησαν να διαμορφώνονται προγράμματα σπουδών με ειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς της τουριστικής δραστηριότητας (Butler, 1999). Είναι χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας, όπου από τους 20 φοιτητές τουριστικών σπουδών το 1972, το 1986 τα τουριστικά προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έγιναν 2 με 100 περίπου σπουδαστές και το 1993 αυξήθηκαν σε 23 με 1400 σπουδαστές στο σύνολό τους (Cooper et al., 1996, Airey, 2002). Το 2000, 49 πανεπιστήμια προσέφεραν πτυχία τουριστικής κατεύθυνσης. Στην πλειοψηφία τους τα προγράμματα σπουδών επικεντρώνονται στο Μάνατζμεντ Ξενοδοχειακών/Τουριστικών Επιχειρήσεων (Busby, 2001).

Ενώ η τουριστική εκπαίδευση γίνεται όλο και πιο δημοφιλής, δημιουργώντας νέα δεδομένα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αυξάνεται και η κριτική για την φύση της. Το ζήτημα που προκύπτει είναι κατά πόσο το περιεχόμενο της και το διδακτικό προσωπικό επικεντρώνονται αποκλειστικά στην παραγωγή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού για την τουριστική βιομηχανία, ή αν τα προγράμματα τουριστικής εκπαίδευσης βοηθούν στη διαμόρφωση ενός τρόπου σκέψης και μιας μεθοδολογίας εργασίας με στόχο την αφομοίωση των γνώσεων (Busby, 2001). Αυτός εξάλλου, σύμφωνα με τον Σωτηριάδη (1994) είναι και ο στόχος της τουριστικής εκπαίδευσης: η επιμόρφωση των σπουδαστών, ώστε η ενασχόλησή τους με τον τουρισμό να συμβάλλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του.

Στην λογική της αφομοίωσης γνώσης από διαφορετικά γνωστικά πεδία αλλά και της απόκτησης εμπειρίας (μέσω της πρακτικής άσκησης), βασίζεται η ιδιαιτερότητα της τουριστικής εκπαίδευσης, δεδομένου ότι αντλεί στοιχεία από όλες σχεδόν τις κοινωνικές επιστήμες: κοινωνιολογία, οικονομία, ψυχολογία, παιδαγωγική, ανθρωπολογία, γεωγραφία, διοίκηση επιχειρήσεων (Camarista, 2006). Αποτέλεσμα είναι η σύζευξη γνώσεων από διαφορετικούς κλάδους για την δημιουργία μιας ενιαίας πολύπλευρης εκπαίδευσης με ευρύ πλαίσιο απασχόλησης. Ο συνδυασμός γνώσεων από διαφορετικά επιστημονικά πεδία, βοηθά να διευρυνθεί το γνωστικό πεδίο των σπουδαστών και τους εφοδιάζει με επαρκείς γνώσεις ώστε να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Η πληθώρα γνώσεων από διαφορετικές κοινωνικές επιστήμες, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ανάπτυξη της τουριστικής εκπαίδευσης είναι πρόσφατη, δημιούργησε όμως ένα ιδιαίτερα μεγάλο πλήθος προγραμμάτων σπουδών με σχετική ανομοιογένεια και ορισμένες φορές χωρίς ξεκάθαρο πρόγραμμα και στόχο. Ως αποτέλεσμα το επίπεδο των σπουδών είναι χαμηλό, συγκριτικά με τις διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις της τουριστικής αγοράς. Το χαμηλό επίπεδο σπουδών, δεν οφείλεται ωστόσο στην έλλειψη διδακτικού υλικού και μη καταρτισμένου εκπαιδευτικού προσωπικού, αλλά στο γεγονός ότι τα περισσότερα προγράμματα τουριστικής εκπαίδευσης δεν λαμβάνουν υπ όψιν τις τρέχουσες ανάγκες της τουριστικής αγοράς και δεν σχεδιάζουν μακροπρόθεσμα της εκπαιδευτική πολιτική ώστε να προσαρμόζεται στις εκάστοτε ανάγκες (Fayos Sola, 1997, Camarista, 2006).

3.8 Η απασχόληση στον τουρισμό σήμερα.

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης της χώρας είναι δεδομένη τα τελευταία χρόνια, παρά την οικονομική κρίση. Για αυτό τον λόγο εξάλλου η ιδιωτική εκπαίδευση προσανατολίζεται στην παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλα τα τουριστικά επαγγέλματα και προωθεί την τουριστική εκπαίδευση ως προϋπόθεση για την επαγγελματική αποκατάσταση. Ειδικότερα με την κατάργηση των Τμημάτων Τουριστικών Επιχειρήσεων των ΤΕΙ, η τάση αυτή γίνεται εντονότερη.

Με βάση ωστόσο επίσημα στοιχεία, η απασχόληση αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ελληνικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν και το μεγαλύτερο ποσοστό τουριστικών υπηρεσιών της χώρας (με βάση τα στοιχεία από το ΞΕΕ τα μέλη του φτάνουν στις 10.000, ΞΕΕ, 2013), υπολείπεται σημαντικά της αντίστοιχης σε άλλες χώρες της ΕΕ. Το IOBE σε έρευνά του σχετικά με την απασχόληση συμπεραίνει πως η πλειοψηφία (45%) των απασχολουμένων στις υπηρεσίες καταλυμάτων είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 38% έχουν ολοκληρώσει μόνο την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή το Γυμνάσιο. Οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούν το 16% όταν στο σύνολο των κλάδων το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται στο 26%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η τάση αυτή δεν είναι αντίστοιχη στις ανταγωνίστριες χώρες. Στην Ισπανία οι εργαζόμενοι με πανεπιστημιακή εκπαίδευση στις υπηρεσίες καταλύματος αποτελούν το 23% του συνόλου των απασχολουμένων στον κλάδο, ενώ στην Κύπρο ένας στους τρεις

απασχολούμενους στον κλάδο είναι απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (IOBE, 2013).

Όσον αφορά την απασχόληση στις υπόλοιπες τουριστικές επιχειρήσεις, η κατάσταση διαφοροποιείται. Απαιτούνται πιο εξειδικευμένες γνώσεις ώστε να μπορούν οι απόφοιτοι να απασχοληθούν σε διάφορα τμήματα των τουριστικών επιχειρήσεων και να είναι σε θέση να παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες στο κοινό, να αποκτήσουν σχέσεις συνεργασίας με ξενοδοχεία, μουσεία, εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων, ναυτιλιακές και αεροπορικές εταιρείες. Η απασχόληση σε ταξιδιωτικούς οργανισμούς και στην αεροπορική βιομηχανία απαιτεί και χρήση εξειδικευμένου πληροφοριακού συστήματος, χρήση εξειδικευμένου λογισμικού κρατήσεων, καλή οργάνωση παροχής υπηρεσιών στον τόπο προορισμού, συνεχή συνεργασία με μεγαλύτερα ταξιδιωτικά γραφεία, γνώση των διεθνών κανόνων ταξιδιωτικού δικαίου που διέπουν τις αερομεταφορές, τις μετακινήσεις ταξιδιωτών και τα δικαιώματά τους (IATA, 2001). Στοιχεία από τις εταιρίες εύρεσης εργασίας ADECO και SKYWALKER δείχνουν ότι ταξιδιωτικά γραφεία, αεροπορικές εταιρίες, επιλέγουν για προσωπικό απόφοιτους τουριστικών ή συναφών με το μάνατζμεντ σχολών, με γνώσεις αγγλικών, ικανότητα χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών (Adecco, 2014, skywalker, 2014)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

4.1 Είδος Ανάλυσης

Για την κατανόηση της εκπαιδευτικής ροής μιας χώρας ή ενός συστήματος καθώς και των προγραμμάτων σπουδών που καταρτίζονται, είναι σημαντικό να αναγνωστεί το εκάστοτε εκπαιδευτικό σύνολο στο σύνολο του. Στην συγκεκριμένη εργασία για να διαγνωστούν τα πιθανά δυνατά ή αδύνατα σημεία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος εκπαίδευσης και σπουδών, επιλέχθηκε να γίνει μια ανάλυση δύο εκπαιδευτικών συστημάτων σε δύο διαφορετικές χώρες της ίδιας γεωγραφικής ενότητας, της Μεσογείου, που είναι η Ελλάδα και η Ιταλία.

Στα παρακάτω κεφάλαια λοιπόν αναλύεται το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας και έπειτα της Ιταλίας από την βάση του και έως την υλοποίηση προγραμμάτων τουριστικής εκπαίδευσης, με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων και την κατάθεση χρήσιμων ιδεών για μελλοντική αξιοποίηση.

4.2 Εξαγωγή συμπερασμάτων

Μέσα από την διεξοδική καταγραφή και ανάλυση των εκπαιδευτικών συστημάτων αλλά και των σπουδαστικών προγραμμάτων της Ιταλίας και της Ελλάδας, με έμφαση πάνω στην τουριστική εκπαίδευση, θα επιχειρηθεί η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αυτών και τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στο έμπυχο δυναμικό που προετοιμάζεται για ένταξη στην τουριστική βιομηχανία της κάθε χώρας.

4.3 Συμπερασματικές προτάσεις

Τα αποτελέσματα της έρευνας πάνω στα εκπαιδευτικά προγράμματα των δύο χωρών θα αποτελέσουν αφετηρία να επιχειρηθεί και μια κατάθεση προτάσεων και νέων ιδεών που ως μόνο στόχο θα έχουν την εξέλιξη της τουριστικής εκπαίδευσης προς όφελος της τουριστικής βιομηχανίας και της οικονομίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον εκάστοτε προορισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΟ, ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ Οι Περιπτώσεις: «Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα και την Ιταλία»

5.1 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΕΛΛΑΔΑ

Η **εκπαίδευση στην Ελλάδα** χωρίζεται κυρίως σε τρία επίπεδα, ονομασμένα πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, με ένα επιπρόσθετο μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο στο οποίο παρέχεται επαγγελματική εκπαίδευση. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται στο νηπιαγωγείο, το οποίο διαρκεί ένα με δύο χρόνια, και στο δημοτικό σχολείο, το οποίο εκτείνεται σε έξι χρόνια (ηλικίες 6 ως 12 ετών). Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από δύο βαθμίδες. Πρώτα είναι το Γυμνάσιο, ένα υποχρεωτικό σχολείο διάρκειας τριών ετών, μετά από το οποίο οι μαθητές μπορούν παρακολουθήσουν είτε το Λύκειο είτε επαγγελματική εκπαίδευση. Η ανώτερη τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από τα Πανεπιστήμια και Πολυτεχνεία, τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ, 1983 ως σήμερα) και τις Ακαδημίες, οι οποίες κυρίως καλύπτουν τον στρατό και τον κλήρο. Τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών τυπικά κρατούν για τέσσερα χρόνια (πέντε στα πολυτεχνεία και σε κάποιες τεχνικές ή καλλιτεχνικές σχολές, έξι στις ιατρικές σχολές), ενώ τα μεταπτυχιακά διαρκούν από ένα ως δύο χρόνια, και τα διδακτορικά από τρία ως έξι χρόνια.

Όλες οι σχολές, ανεξαρτήτως επιπέδου, επιβλέπονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Το Υπουργείο ασκεί συγκεντρωτικό έλεγχο στις κρατικές σχολές, με την διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών, τον διορισμό του προσωπικού και τον έλεγχο της χρηματοδότησης. Οι ιδιωτικές σχολές επίσης εμπίπτουν στον έλεγχο του Υπουργείου, το οποίο ασκεί εποπτικό έλεγχο σε αυτές. Σε τοπικό επίπεδο, ο εποπτικός ρόλος του Υπουργείου ασκείται διαμέσου των Περιφερειακών Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίες λειτουργούν σε κάθε νομό. Τα τριτοβάθμια ιδρύματα είναι ονομαστικά αυτόνομα, αλλά το Υπουργείο είναι υπεύθυνο για την χρηματοδότησή τους, και την κατανομή των μαθητών στα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Η Ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζει μόνο τα πτυχιακά προγράμματα που προσφέρονται από τα κρατικά πανεπιστήμια. Υπάρχουν αρκετά ιδιωτικά πανεπιστήμια και κολέγια που προσφέρουν πτυχιακά προγράμματα που επικυρώνονται και επιβλέπονται από Αμερικανικά,

Βρετανικά και άλλα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Η Ελληνική κυβέρνηση πιέζεται να αναγνωρίσει αυτά τα υπερπόντια προγράμματα.

Όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης καλύπτονται και από ιδιωτικές και από δημόσιες σχολές. Οι κρατικές σχολές και τα πανεπιστήμια δεν χρεώνουν δίδακτρα και τα συγγράμματα παρέχονται δωρεάν σε όλους τους μαθητές και φοιτητές. Υπάρχει επίσης ένας αριθμός εκπαιδευτηρίων τα οποία λειτουργούν παράλληλα με την κρατική εκπαίδευση και παρέχουν συμπληρωματικά μαθήματα. Αυτά τα εκπαιδευτήρια (φροντιστήρια) παρέχουν μαθήματα ξένων γλωσσών, συμπληρωματικά μαθήματα για αδύναμους μαθητές καθώς και προγράμματα μαθημάτων τα οποία είναι προπαρασκευαστικά για τις ανταγωνιστικές πανελλήνιες εξετάσεις. Οι περισσότεροι από τους μαθητές τυπικά παρακολουθούν τέτοιες τάξεις (και εξετάσεις) στα φροντιστήρια το μεσημέρι και το απόγευμα, επιπρόσθετα των κανονικών σχολικών μαθημάτων(<http://el.wikipedia.org>)

5.2 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΙΤΑΛΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η **εκπαίδευση στην Ιταλία** ξεκινά από το *Scuola primaria* (δημοτικό σχολείο), επίσης γνωστή ως *scuola elementare*, προηγείται συνήθως από τρία χρόνια. Μη υποχρεωτικό το νηπιαγωγείο ("asilo"). *Scuola elementare* που διαρκεί πέντε έτη. Μέχρι το γυμνάσιο, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι το ίδιο για όλους τους μαθητές: αν και μπορεί κανείς να παρακολουθήσει ένα ιδιωτικό ή κρατικό χρηματοδοτούμενο σχολείο. Τα θέματα που μελετώνται είναι τα ίδια (με την εξαίρεση των ειδικών σχολείων για τυφλούς ή άτομα με προβλήματα ακοής). Οι φοιτητές έχουν μια βασική εκπαίδευση στα ιταλικά, αγγλικά, τα μαθηματικά, τις φυσικές επιστήμες, την ιστορία, τη γεωγραφία, κοινωνικές μελέτες, φυσικής αγωγής και οπτικές και μουσικές τέχνες. Μέχρι το 2004, οι μαθητές έπρεπε να περάσουν από εξετάσεις για να αποκτήσουν πρόσβαση *Scuola di primo secondaria grado* (Γυμνάσιο) Η εξέταση έχει διακοπεί και οι μαθητές μπορούν τώρα να τεθούν αμέσως στο *Scuola di secondaria Primo Grado*.

Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ιταλία διαρκεί 8 χρόνια και χωρίζεται σε δύο στάδια: *Scuola di primo secondaria grado* (Γυμνάσιο), επίσης ευρέως γνωστό ως *Scuola media*, το οποίο αντιστοιχεί με τους βαθμούς Γυμνασίου και *Scuola di secondo secondaria grado* (Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση), επίσης ευρέως γνωστό ως *Scuola Superiore*, το οποίο αντιστοιχεί στο επίπεδο γυμνασίου Η *Scuola di primo secondaria grado* διαρκεί τρία έτη (περίπου από την ηλικία 11 έως 13). Η *Scuola di secondo secondaria grado* διαρκεί πέντε έτη (περίπου από την ηλικία των

14 έως 19). Κάθε βαθμίδα περιλαμβάνει μια εξέταση στο τέλος του τελευταίου έτους, που ονομάζεται *esame di maturità*, που απαιτούνται για να αποκτήσουν ένα πτυχίο και να έχουν πρόσβαση σε περαιτέρω πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Για ιστορικούς λόγους, υπάρχουν τρεις τύποι της *Scuola di secondo secondaria grado*, η οποία στη συνέχεια χωρίζεται σε περαιτέρω εξειδίκευση. Επί του παρόντος, όλα τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ιταλία έχουν το μεγαλύτερο μέρος της δομής και θέματα κοινά (όπως η ιταλική γραμματική, την ιστορία και τα μαθηματικά), ενώ κάποια μαθήματα προσιδιάζουν σε ένα συγκεκριμένο τύπο του μαθήματος (δηλαδή αρχαία ελληνικά στο Liceo Classico, την οικονομία στην *tecnico economico* ή Istituto σκηνογραφία στο Liceo Artistico):

- **Liceo** (λύκειο), η εκπαίδευση που έλαβε στο *Liceo* είναι κυρίως θεωρητική, με εξειδίκευση σε ένα συγκεκριμένο πεδίο των σπουδών (ανθρωπιστικές επιστήμες, την επιστήμη και την τέχνη).
- **Istituto tecnico** (τεχνολογικό ινστιτούτο), η εκπαίδευση που παρέχεται σε ένα *Istituto tecnico* προσφέρει τόσο μια ευρεία θεωρητική εκπαίδευση και εξειδίκευση σε ένα συγκεκριμένο πεδίο των σπουδών (π.χ.: οικονομία, ανθρωπιστικές επιστήμες, διοίκηση, δίκαιο, τεχνολογία, τουρισμός), συχνά ενσωματώνονται με τρεις / έξι μήνες πρακτικής άσκησης σε μια επιχείρηση, ένωση ή το πανεπιστήμιο, κατά το πέμπτο και τελευταίο έτος σπουδών.
- **Istituto professionale** (επαγγελματικό ινστιτούτο), αυτό το είδος του σχολείου προσφέρει μια μορφή δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσανατολισμένη προς την πρακτική των θεμάτων (μηχανική, τη γεωργία, τη γαστρονομία, την τεχνική βοήθεια, χειροτεχνήματα), και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να ξεκινήσουν την αναζήτηση για μια θέση εργασίας το συντομότερο. Έχοντας συμπληρώσει τις σπουδές τους, κάποιες φορές και νωρίτερα, όπως ορισμένα σχολεία προσφέρουν ένα δίπλωμα μετά από 3 χρόνια αντί για 5.

Κάθε είδος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διαρκεί 5 χρόνια και παρέχει πρόσβαση στην τελική εξέταση, που ονομάζεται *esame di maturità* ή *esame di stato*?η εξέταση αυτή πραγματοποιείται κάθε χρόνο μεταξύ Ιουνίου και Ιουλίου και επιτρέπει την πρόσβαση στο πανεπιστήμιο.

Το 2013, το Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών, που συντονίζεται από τον ΟΟΣΑ, κατατάσσει την ιταλική δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως τον 21ο στον κόσμο, πάνω από τις Ηνωμένες Πολιτείες και στην average του ΟΟΣΑ, και τηρεί ένα ευρύ

χάσμα μεταξύ των αποτελεσμάτων στα σχολεία της Βόρειας Ιταλίας, τα οποία απέδωσαν σημαντικά καλύτερα από τον εθνικό μέσο όρο (από τις καλύτερες στον κόσμο σε ορισμένα άτομα), και σχολεία της Νότιας Ιταλίας, είχαν πολύ χειρότερα αποτελέσματα. Επιπλέον, οι φοιτητές σε κρατικά σχολεία έχουν καλύτερες επιδόσεις από τους μαθητές στα ιδιωτικά σχολεία. Ένας Ιταλός μαθητής είναι 19, όταν μπει στο πανεπιστήμιο, ενώ σε άλλες χώρες 18 είναι η πιο κοινή ηλικία.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση: Η Ιταλία έχει ένα μεγάλο και διεθνές δίκτυο δημόσιων και κρατικών πανεπιστημίων. Κρατικά πανεπιστήμια της Ιταλίας αποτελούν το κύριο ποσοστό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας Ιταλικά πανεπιστήμια είναι από τα παλαιότερα πανεπιστήμια στον κόσμο. Ειδικότερα, το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια (ιδρύθηκε το 1088) και το Πανεπιστήμιο της Πάδοβας, που ιδρύθηκε το 1222, είναι τα παλαιότερα κρατικά πανεπιστήμια στην Ευρώπη. Τα περισσότερα πανεπιστήμια στην Ιταλία έχουν κρατική στήριξη.

1. Υπάρχουν επίσης μια σειρά από Superior Μεταπτυχιακών Σχολών (*Grandes écoles*) ή *Scuola Superiore Universitaria*, όπου προσφέρουν επίσημα αναγνωρισμένους τίτλους, συμπεριλαμβανομένου του *Diploma di Perfezionamento* ισοδύναμο με διδακτορικό , *Dottorato di Ricerca* δηλαδή Έρευνα Διδακτορικό ή *Doctor Philosophiae*. Μερικά από αυτά οργανώνουν μαθήματα μεταπτυχιακού τίτλου. Εννέα επιπλέον σχολεία έχουν άμεσα παρακλάδια των πανεπιστημίων (δηλαδή δεν έχουν δικό τους καθεστώς πανεπιστημίου) Το πρώτο είναι το *Scuola Normale Superiore di Pisa* (ιδρύθηκε το 1810 από τον Ναπολέοντα ως υποκατάστημα της *École Normale Supérieure*, λαμβάνοντας το μοντέλο οργάνωσης από την περίφημη *École Normale Supérieure*. Αυτά τα ιδρύματα που αναφέρονται συνήθως ως Σχολεία Αριστείας" (δηλαδή "Scuole di Eccellenza") (en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Italy)

5.3 Η Τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα – το Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας

5.3.1 Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα - ΤΕΙ Πάτρας

- ü Το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας ανήκει στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας. Το περιεχόμενο σπουδών του Τμήματος (ΦΕΚ Β/1457/3-10-2006) καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της εφαρμογής της Τουριστικής Επιστήμης και της Επιστήμης της Διοίκησης (Management) στην διοίκηση και λειτουργία Τουριστικών Επιχ/σεων και Οργανισμών (Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα). Το Τμήμα έχει ως αποστολή να προάγει την μετάδοση των επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής διδασκαλίας καθώς και την ανάπτυξη αυτών των γνώσεων μέσω της εφαρμοσμένης έρευνας, ώστε να παρέχει στους σπουδαστές του τα απαραίτητα εφόδια για την επιστημονική και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.
- ü Οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι επιστήμονες του τουρισμού και έχουν όλες τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και δεξιότητες, που απαιτούνται προκειμένου: i) να υιοθετούν συστηματικές προσεγγίσεις, να αναλύουν προβλήματα στη λήψη των αποφάσεων και να μετατρέπουν διάφορες πληροφορίες, σε χρήσιμες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη του τουρισμού και τη διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και ii) να δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε όλους τους τομείς του γνωστικού τους αντικειμένου, και ειδικότερα: στο σχεδιασμό και τη διοίκηση ολόκληρης της τουριστικής επιχείρησης διαφόρων μεγεθών, εφαρμόζοντας επιστημονικές μεθόδους στην οργάνωση και λειτουργία της, στο σχεδιασμό, τη δημόσια διοίκηση, και τη πολιτική τουρισμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στη διαχείριση, εκπαίδευση και ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών, στον τομέα παραγωγής ξενοδοχειακού προϊόντος, και ιδίως τη διαχείριση, οργάνωση και λειτουργία δωματίων, ορόφων, συνεδριακών χώρων, καθώς και τμημάτων άθλησης και ψυχαγωγίας πελατών, στον τομέα παραγωγής ξενοδοχειακού προϊόντος, και ιδίως τον εφοδιασμό και τη διαχείριση υλικών και ποτών των επισιτιστικών τμημάτων και μονάδων, στη προώθηση και πώληση προϊόντων στους καταναλωτές, απευθείας από τους πάροχους τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων, στην εφαρμογή επιχειρησιακών και διεθνών πληροφοριακών

συστημάτων συγκέντρωσης, επεξεργασίας και προώθησης στοιχείων και πληροφοριών των τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών, στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών και ιδιαίτερα των τεχνολογιών του διαδικτύου στους κλάδους της τουριστικής βιομηχανίας, στο τομέα marketing και ιδίως τη δημιουργία, τιμολόγηση, προβολή (διαφήμιση, δημόσιες σχέσεις, προώθηση) και διάθεση τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων, στην σύνταξη μελετών για την ίδρυση, την λειτουργία και τον εκσυγχρονισμό τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών, στον συλλογικό σχεδιασμό και εφαρμογή προγραμμάτων για την ανάπτυξη διαφόρων μορφών τουρισμού, καθώς και την έρευνα και ανάπτυξη νέων, τουριστικών προϊόντων σε υφιστάμενους ή νέο-αναδυόμενους τουριστικούς προορισμούς στη διασφάλιση ποιότητας παροχής τουριστικών υπηρεσιών και συμμόρφωσης του τελικού τουριστικού προϊόντος με τα σχετικά πρότυπα (π.χ. HACCP, ISO).

- Ὡ Οι πτυχιούχοι καλύπτουν όλο το φάσμα της Διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα, είτε ως στελέχη μονάδων, είτε ως αυτοαπασχολούμενοι. Οι πτυχιούχοι, ακόμα, συμμετέχουν στους διαγωνισμούς ΑΣΕΠ εκπαιδευτικών με την ειδικότητα πτυχιούχων λοιπών τμημάτων ΤΕΙ (ΠΕ18) και συγκεκριμένα στον κωδικό ειδικότητας ΠΕ18.02, με κωδικό πτυχίου ΠΕ18.23. Επίσης, συμμετέχουν και σε διαγωνισμούς ΑΣΕΠ για θέσεις δημοσίου με την ειδικότητα Τ.Ε. Διοικητικού-Λογιστικού. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε έρευνα θεμάτων της ειδικότητάς τους.

5.3.2 Σκοπός & Στόχοι του Αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών (με ισχύ από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011)

- Ὡ Η γενικότερη πολιτικοοικονομική και πρακτική αντιμετώπιση του τουριστικού φαινομένου που κατακλύζει και διαχέεται στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας απαιτεί μία ευρύτατη στις διαστάσεις της εκπαίδευση, ικανή να ανταπεξέλθει: ii) στην αναγκαία πλέον συνεχή κριτική θεώρηση και αντιμετώπιση του τουρισμού ως βασικού συντελεστή της βιωσιμότητας της ελληνικής οικονομίας και ii) στην αποτελεσματική παραγωγή και διάθεση της ετήσιας τουριστικής κατανάλωσης, δηλαδή του

τουριστικού προϊόντος, από καθαρά επιχειρηματική πλευρά. Η αντίληψη και αποδοχή της ζωτικής σημασίας του τουρισμού στην οικονομία και κοινωνία, και η υιοθέτηση μιας ευρύτερης επιστημονικής προσέγγισης υπήρξε καθοριστική για τη διαμόρφωση του προσφάτως αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο ΤΕΙ τον Μάιο 2010 και εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011. Ο σκοπός του αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών συνίσταται στο να παρέχει οργανωμένες προπτυχιακές σπουδές στη διοίκηση του τουρισμού και των τουριστικών επιχειρήσεων σε μικρο και μέγρο ανάλυση, μέσα από μια διεπιστημονική εκπαίδευση συνδυάζοντας την θεωρία με την πρακτική/τεχνολογία και τη διδασκαλία με την έρευνα. Συγκεκριμένα, οι δυο βασικοί στόχοι του Προγράμματος Σπουδών είναι: η εκπαίδευση και ανάπτυξη στελεχών τουριστικής βιομηχανίας με εξειδικευμένο προφίλ επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογικών δεξιοτήτων στην διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και η εκπαίδευση στελεχών του ευρύτερου δημόσιου τομέα (π.χ. Υπουργεία, ΝΠΔΔ), της τοπικής αυτοδιοίκησης (γραφεία περιφερειών, νομαρχιών, δήμων και κοινοτήτων) καθώς επίσης συμβούλων αναπτυξιακών εταιρειών και μελετητικών γραφείων σε θέματα σχεδιασμού, τουριστικής πολιτικής και ανάπτυξης.

- ü Το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σπουδών αποτελείται από ένα σύνολο θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων προφέροντας εκπαίδευση η οποία καλύπτει τις επαγγελματικές εξειδικεύσεις στον χώρο της ξενοδοχίας, της εστίασης και της πρακτόρευσης του τουρισμού, καθώς επίσης και τους υπόλοιπους κλάδους, επαγγέλματα και επιστημονικούς χώρους του τουρισμού που σκοπό έχουν να κρίνουν, να αξιολογούν, να ερευνούν και να σχεδιάζουν την ανάπτυξη και τη διοίκηση του τουρισμού σε μια χώρα-υποδοχής, ως συνολικό φαινόμενο. Επίσης, παρέχει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε οι απόφοιτοι του τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων να προχωρούν στην παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

5.4 Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος

Τα μαθήματα της σχολής έχουν πια διαμορφωθεί ως εξής:

A' Εξάμηνο: Μικροοικονομία, Αρχές Τουρισμού, Οικονομικά Μαθηματικά, Αρχές Χρηματοοικονομικής Λογιστικής, Διοίκηση Επισιτισμού και Τροφοδοσίας I, Τουρισμός και Κοινωνικές Επιστήμες

B' Εξάμηνο: Μακροοικονομία, Αρχές Μάρκετινγκ, Τουριστική Γεωγραφία, Διοικητική Λογιστική Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων, Διοίκηση Επισιτισμού και Τροφοδοσίας II, Εφαρμογές Πληροφορικής

Γ' Εξάμηνο: Οικονομική του Τουρισμού, Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, Τουριστική Νομοθεσία, Οργάνωση και Λειτουργία Ταξιδιωτικής Βιομηχανίας I, Στατιστική Επιχειρήσεων Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων στον Τουρισμό

Δ' Εξάμηνο: Διοίκηση Συνεδρίων & Εκδηλώσεων, Χρηματοοικονομική ανάλυση και λήψη αποφάσεων, Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Τουρισμός και Ανάπτυξη, Βάσεις Δεδομένων, Οργάνωση και Λειτουργία Ταξιδιωτικής Βιομηχανίας II

E' Εξάμηνο: Τουριστική Πολιτική, Διοίκηση Υπηρεσιών Φιλοξενίας I, Οργανωσιακή Συμπεριφορά Πληροφοριακά Συστήματα στον Τουρισμό, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, Ποσοτικές Μέθοδοι

ΣΤ' Εξάμηνο: Διοίκηση Ποιότητας Υπηρεσιών στον Τουρισμό, Διοίκηση Υπηρεσιών Φιλοξενίας II, Ηλεκτρονικό Επιχειρείν στην Τουριστική Βιομηχανία, Διαχείριση Κρίσεων στην Ξενοδοχειακή και Τουριστική Βιομηχανία, Διοίκηση Ελεύθερου Χρόνου, Συμπεριφορά Καταναλωτή στον Τουρισμό, Επικοινωνίες και Δημόσιες Σχέσεις στον Τουρισμό

Z' Εξάμηνο: Σχεδιασμός & Διαχείριση Τουριστικών Προορισμών, Μεθοδολογία και Τεχνικές Έρευνας στον Τουρισμό, Στρατηγικό Μάρκετινγκ στην Ξενοδοχειακή και Τουριστική Βιομηχανία, Αγγλική Τουριστική Ορολογία, Γαλλική Τουριστική Ορολογία, Γερμανική Τουριστική Ορολογία

H' Εξάμηνο:

Πτυχιακή Εργασία.

Πρακτική Άσκηση

(http://www.teipat.gr/ekpaideysi/tmima_touristikwn_epixeirisewn.php)

5.5 Η Τουριστική Εκπαίδευση στην Ιταλία

Το πρόγραμμα σπουδών διορθώνεται σε δύο κορμούς μαθημάτων. Στα τουριστικά / ξενοδοχειακά μαθήματα και στον κλασικό κορμό μαθημάτων ως ακολούθως:

- **Ξενοδοχειακές υπηρεσίες:** Μαγειρική, Εστιατόριο, Εστίαση-Υποδοχή
- **Τουρισμός:** Τουριστικά Γραφεία, Υποδοχή, Τουριστικές Υπηρεσίες

Οι δύο τομείς περιλαμβάνουν μαθήματα γενικής παιδείας και επαγγελματικής κατάρτισης για τα δύο πρώτα χρόνια, τα οποία σε γενικές γραμμές είναι κοινά (Ιταλικά, Ιστορία, Ξένη Γλώσσα, Δίκαιο, Μαθηματικά, Τεχνολογία της Πληροφορίας, Βιολογία, Αθλητισμός, Θρησκευτικά, δεύτερη Ξένη Γλώσσα, Εφαρμοσμένες Επιστήμες Διατροφής, Μαγειρική, Εστίαση, Υποδοχή).

Με αυτό το σύστημα έχει στοχοθετηθεί να εξασφαλίζεται μία βασική πολιτισμική κατάρτιση και να προσανατολίζονται οι μαθητές προς ένα επαγγελματικό κλάδο εξειδίκευσης.

Αφού ολοκληρώσουν τα δύο χρόνια γενικών και εξειδικευμένων μαθημάτων συνεχίζουν με ένα χρόνο εξειδίκευσης ο οποίος οδηγεί σε δίπλωμα και στην συνέχεια ακολουθούν άλλα δύο χρόνια εξειδίκευσης.

Στο τέλος του τρίτου έτους λαμβάνουν το "**Πιστοποιητικό Επαγγελματικών Ικανοτήτων**" και στο τέλος του πέμπτου έτους το "**Επαγγελματικό Baccalaureat** (εστίαση, ξενοδοχείων, τουρισμού και εμπορίου).

Στις τάξεις και σε σχολικά εργαστήρια πραγματοποιείται η εκπαίδευση για τριάντα ώρες την εβδομάδα περιλαμβάνοντας και τέσσερις ώρες πρακτικής εξάσκησης σε επιχειρήσεις.

Στον **τομέα Εστιατορίου** στο τρίτο έτος ειδικότητας το πρόγραμμα σπουδών εμπλουτίζεται με τα επαγγελματικά μαθήματα Υγιεινή της Διατροφής, Διαχείριση και τα Λογιστικά, και η πρακτική εξάσκηση παραμένει τετράωρη.

Στον τομέα Εστίασης -Υποδοχής προστίθενται μαθήματα Γεωγραφίας, Οικονομικών και Διαχείρισης, Υπηρεσίες Εστίασης - Υποδοχής. Στον τομέα Τουρισμού προστίθενται μία τρίτη ξένη γλώσσα, Τουριστική γεωγραφία, Ιστορία της Τέχνης και Υπηρεσίες τουρισμού. Το πρόγραμμα σπουδών του τρίτου έτους στοχεύει στην εμπάθυνση της πολιτισμικής κατάρτισης καθώς και στην απόκτηση συγκεκριμένων επαγγελματικών δεξιοτήτων σε όλες τις ειδικεύσεις.

5.5.1 Οι σπουδές διαφοροποιούνται μετά το τρίτο έτος σπουδών ως εξής:

- Τα μαθήματα του τομέα του εστιατορίου για το τέταρτο και πέμπτο έτος στοχεύουν στην απόκτηση και εφαρμογή επαγγελματικών τεχνικών.

Τα μαθήματα που περιλαμβάνονται σε αυτά τα έτη είναι: Οικονομία και Χειρισμός της Νομοθεσίας, Διατροφή, Διαχείριση Υπηρεσιών Εστιατορίου. Σημαντική συμβολή στην κατάρτιση έχουν οι τριακόσιες ώρες που αφιερώνονται για πρακτική άσκηση, σεμινάρια, συνέδρια και εργαστήρια υπό την επίβλεψη του υπεύθυνου καθηγητή. Η βεβαίωση που λαμβάνουν οι σπουδαστές μετά την ολοκλήρωση των σπουδών αντιστοιχεί στο ανώτερο επίπεδο.

- Τα μαθήματα του τομέα του τουρισμού για τα δύο τελευταία έτη στοχεύουν στην απόκτηση και την εφαρμογή επαγγελματικών τεχνικών.

Τα μαθήματα που περιλαμβάνονται σε αυτά τα έτη για τον τουρισμό είναι: Οικονομία και Τουριστική Διαχείριση, Ιστορία της Τέχνης, Τουριστική Γεωγραφία, Τεχνικές Επικοινωνίας, Τεχνικές Τουρισμού. Οι τριακόσιες ώρες πρακτικής και σε αυτόν τον τομέα, δίνουν την δυνατότητα στους σπουδαστές να λάβουν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης ανωτέρου επιπέδου.

Όσο αφορά την **τριτοβάθμια εκπαίδευση** σε διπλώματα οδηγούν οι πανεπιστημιακές σπουδές. Τα διπλώματα αυτά χορηγούνται από το Υπουργείο Πανεπιστημίων και Έρευνας. Οι πανεπιστημιακές σπουδές ακολουθούν την ίδια διόρθωση με αυτές της Γαλλίας, δίνοντας πτυχίο Licence μετά το τρίτο έτος και Maitrise μετά το τέταρτο έτος. Περί τα είκοσι πανεπιστήμια προσφέρουν προγράμματα τουρισμού σε επίπεδο Licence, με το οποίο οι απόφοιτοι μπορούν να αρχίσουν την επαγγελματική τους ζωή ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Τα θεματικά πεδία που προσφέρουν είναι Οργάνωση και Διοίκηση, Διαχείριση Πολιτιστικών Πόρων Επιστήμες Τουρισμού κ.α. Το πρόγραμμα Τουριστική Οικονομία που παρέχεται από τα πανεπιστήμια της Perugia Bologna στο επίπεδο Maitrise.

Όσοι διαθέτουν Maitrise μπορούν να συνεχίσουν για την απόκτηση διδακτορικού (<http://www.tourismpress.gr/2012/09/touristiki-ekpaideusi-italia.html>)

5.6 Συγκρίσεις πάνω στην τουριστική εκπαίδευση Ελλάδας και την τουριστική εκπαίδευση Ιταλίας

Μέσα από την ανάγνωση του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και των βαθμίδων από τις οποίες αποτελείται βλέπουμε πως τα τελευταία χρόνια οι περισσότερες αλλαγές αφορούν στην τελευταία βαθμίδα εκπαίδευσης τόσο σε ύλη, όσο και σε τρόπους εξέτασης φοιτητών και μαθητών. Το υπουργείο παιδείας και οι διαβαθμίσεις του σε εθνικό, περιφερειακό επίπεδο ασκούν ρόλο ελέγχου πάνω στην υλοποίηση των προγραμμάτων σπουδών. Παρατηρείται πως το υπουργείο εποπτεύει και ελέγχει τις διαδικασίες εκπαίδευσης με τον ίδιο τρόπο και στην Ιταλία.

Οι τρεις βαθμίδες της βασικής εκπαίδευσης τόσο και στην Ιταλία όσο και στην Ελλάδα παρουσιάζουν αρκετές ομοιότητες στον τρόπο που λειτουργούν, στους σκοπούς και στόχους τους και στα προγράμματα που υλοποιούν. Οι διαφοροποιήσεις διαφαίνονται κυρίως στο τριτοβάθμιο επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπου η Ιταλία φαίνεται, και λόγω της μεγάλης ιστορίας της πάνω στο κομμάτι αυτό, να υπερέχει σε αριθμούς ιδρυμάτων και μεταπτυχιακών ειδικοτήσεων σε σχέση με τα Ελληνικά τριτοβάθμια ιδρύματα.

Στο τριτοβάθμιο επίπεδο και συγκεκριμένα στο πεδίο της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα δύο συστήματα διαφοροποιούν τα μαθήματα τους σε δύο μεγάλες ομάδες μαθημάτων, που αφορούν σε θεωρητική επιμόρφωση και πρακτική κατάρτιση πάνω στον χώρο. Η βασική τους διαφορά πάντως έγκειται στο ότι ενώ στην Ελλάδα υπάρχει μια συσχέτιση χρονική των θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων μέσα στα εξάμηνα φοίτησης, στην Ιταλία υπάρχει χρονικός διαχωρισμός των δύο μεγάλων ομάδων μιας και τα θεωρητικά μαθήματα διδάσκονται κυρίως στα πρώτα 4 εξάμηνα και τα πρακτικά κυρίως από το 4^ο εξάμηνο και μετά.

Στην Ιταλία τα μαθήματα του τομέα του τουρισμού για τα δύο τελευταία έτη στοχεύουν στην απόκτηση και την εφαρμογή επαγγελματικών τεχνικών περισσότερο από ότι συμβαίνει στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα εδώ στην Ελλάδα.

Οι σπουδές βέβαια πέρα από το επίπεδο των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων (μεταπτυχιακά και διδακτορικά έχουν περίπου την ίδια μορφή τόσο σε Ελλάδα, όσο και στην Ιταλία. Θα πρέπει βέβαια να τονίσουμε πως λόγω της έντονης τουριστικής κίνησης και του τύπου των προορισμών της Ελλάδας και της Ιταλίας, τα ερευνητικά επίπεδα των δύο χωρών είναι ιδιαίτερα αυξημένα και με πολύ καλά αποτελέσματα.

Ένα σημαντικό στοιχείο που διαφοροποιεί λίγο τον χαρακτήρα των προγραμμάτων τουρισμού των δύο χωρών είναι πως στην Ιταλία σε μαθήματα πρακτικής

επιμόρφωσης, ζητήματα οικονομικά και διαχειριστικά αναπτύσσονται περισσότερο σε σχέση με τα αντίστοιχα Ελληνικά μαθήματα που διδάσκονται στα ΤΕΙ και ΑΕΙ. Είναι σημαντικό όμως να αναγνωριστεί πως τόσο η εκτέλεση μιας εργασίας, όσο και ο διαχειριστικός προγραμματισμός της έχουν μεγάλη σημασία και θα πρέπει να συνεκτιμώνται στην διδασκαλία ενός μαθήματος.

Βέβαια παρά τις επίσημες δηλώσεις για την περαιτέρω αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η κατάργηση όλων των υφιστάμενων τμημάτων τουριστικής διοίκησης (Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Κρήτης και Λάρισας) δεν είναι δυνατόν να πείσει για κάτι τέτοιο. Η κριτική που ασκείται από όλες τις άμεσα ενδιαφερόμενες κοινωνικές ομάδες (καθηγητές, φοιτητές, επιχειρηματίες του χώρου), είναι έντονη και όχι αβάσιμη (Λύτρας,2013).

5.7 Συμπερασματική ανάλυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στις δυο χώρες πάνω στον τουρισμό.

Η ανάλυση και η σύγκριση δύο διαφορετικών, εθνικών προγραμμάτων σπουδών και εκπαίδευσης μας δίνει χρήσιμα συμπεράσματα για τα πιθανά δυνατά και αδύνατα σημεία του καθενός, αλλά την δυνατότητα για την κατάθεση χρήσιμων ιδεών και προτάσεων για την βελτίωση τους.

Μια πολύ σημαντική παρατήρηση, όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω είναι πως το Ελληνικό πρόγραμμα τουριστικών σπουδών παρουσιάζει μια αδυναμία στο συσχετισμό της διαχειριστικής οργάνωσης ενός πρακτικού μαθήματος και της υλοποίησής του. Στο επίπεδο του επισιτισμού είναι σημαντικό ή μάλλον αναγκαίο να γνωρίζει ο νέος εργαζόμενος – καταρτιζόμενος δομές οργάνωσης και οικονομίας υλικών και πόρων πάνω στο συγκεκριμένο τμήμα πριν εκτελέσει εργασίες. Αυτό ίσως προϋποθέτει και την εμπλοκή επαγγελματιών του τουρισμού μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία ίσως με την μορφή σεμιναρίων που θα εγκρίνονται από τα υπουργεία.

Το νέο σχέδιο Αθηνά, έφερε μια επιβεβλημένη αλλαγή πάνω στα προγράμματα σπουδών, μια αλλαγή που ελπίζουμε να μην είναι μόνο σε τίτλους, αλλά και σε ουσία πάνω στην κατάρτιση των νέων στελεχών της τουριστικής μας βιομηχανίας.

Τα θεωρητικά μαθήματα σε επίπεδο ύλης είδαμε πως εκσυγχρονίστηκαν και αναμορφώθηκαν, αυτό που μένει να δούμε είναι να ενισχυθεί ποιοτικά η τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα νέα στελέχη να παίρνουν ουσιαστική κατάρτιση.

Βέβαια δεν μπορούμε να πούμε πως οι πολλές συγχωνεύσεις θα λειτουργήσουν θετικά στον τομέα αυτό. Είναι γεγονός πως η διαμόρφωση μιας καταρτισμένης

τουριστικά προσωπικότητας επηρεάζεται και από το περιβάλλον που αυτή διαμορφώνεται και ίσως λόγω της διαφορετικότητας που παρουσιάζει ο προορισμός Ελλάδα, η ύπαρξη αρκετών τμημάτων να ήταν θετική. Από την άλλη και οι τοπικές κοινωνίες επωφελούνταν και οικονομικά και επίπεδο ενεργού προσωπικού για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών – τουριστών της περιοχής τους.

5.8 Προτάσεις και ιδέες πάνω στα αποτελέσματα των αναλύσεων.

Είναι γεγονός πως λόγω των πρόσφατων σημαντικών αλλαγών που επιτελέστηκαν στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας λίγα μπορούν να ειπωθούν από τώρα ως αποτελέσματα. Μένει να δούμε σε κάποιο βάθος χρόνου. Ακόμα βρισκόμαστε στο επίπεδο της καταγραφής των αλλαγών και της αρχικής ανάλυσης τους.

Σαφώς και θα πρέπει να εξετάζονται τα εκπαιδευτικά συστήματα και άλλων προορισμών ανταγωνιστικών κυρίως και της ίδιας γεωγραφικής ενότητας με την δική μας. Αυτό θα πρέπει να γίνεται γιατί πέρα από την αφομοίωση ιδεών, δεν θα πρέπει να μένουμε και πίσω εξελικτικά σε ότι καινούργιο παρουσιάζεται τόσο εκπαιδευτικά όσο και επαγγελματικά.

Αυτό που είναι σημαντικό επίσης, είναι να δίνεται περισσότερος χρόνος σε κάθε αλλαγή που συντελείται, ώστε να διαφαίνονται καλύτερα τα αποτελέσματα της και τα συμπεράσματα να είναι ακριβή.

Επίσης θα πρέπει να καθιερωθεί συνεργασία μεταξύ γειτονικών προορισμών που είναι και ανταγωνιστικοί, με σκοπό την από κοινού ανάπτυξη και βελτίωση των υπηρεσιών τους.

Ο συσχετισμός εκμάθησης διαχειριστικών τεχνικών και πρακτικών δεξιοτήτων θα πρέπει να είναι συνεχής επίσης.

Επιπλέον το κομμάτι της μεταπτυχιακής ειδίκευσης στην Ελλάδα θα πρέπει να ακολουθήσει το παράδειγμα και άλλων ευρωπαϊκών χωρών, ώστε να εξελίσσεται και η έρευνα πάνω στον τουρισμό.

Τέλος δεν πρέπει να παραβλεφθεί πως ο εκσυγχρονισμός των υποδομών θα πρέπει να είναι συνεχής μιας και ο τουρισμός είναι ένα οικονομικό πεδίο συνεχώς εξελισσόμενο.

---

6 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

6.1 Ελληνική

Βαρβαρέσος, Σ. (2013), «Το Σχέδιο Αθηνά, η ταφόπλακα της ανώτατης δημόσιας τεχνολογικής τουριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα»

Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε) (2013), «Η απασχόληση στον τουριστικό τομέα», Αθήνα, Ιανουάριος 2013.

Λαλούμης, Δ.(2013), «Ο σχεδιασμός της τουριστικής εκπαίδευσης», Το Έθνος, 30 Ιανουαρίου 2013, Ένθετο Παιδεία, σελ. 4.

Λύτρας, Π. (2013α), «Γιατί ο υπουργός παιδείας καταργεί την ανώτατη τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα;», <http://traveldailynews.gr/columns/article/2510>

6.2 Ξενόγλωσση

Ayikoru, M. (2004), A discursive semiotic analysis of tourism higher education texts, Proceedings of the 2004 Conference of the Association for Tourism in Higher Education, Missenden Abbey, 1-3 December, 2004 Buckinghamshire UK.

Butler, R. W. (1999), Understanding tourism. In E. L. Jackson and Burton, T. L. (Eds.), Leisure Studies: prospects or the twenty-first century State College, PA: Venture, pp 97-116.

Busby, G. (2001), Vocationalism in Higher Level Tourism Courses: the British perspective, Journal of Further and Higher Education, 25(1), pp 29-43.

Camarista, H. J. (2006), Knowing the tourist product, Toolkit on Poverty Reduction through Tourism, Ilo Ilo city Philippines, 17 March 2006, International Labour Organization.

Cooper, C, Shephert, R. and Westlake, J. (1996), Educating the educators in tourism: a manual of tourism and hospitality education, Guildford: World Tourism Organization - University of Surrey.

Richards, G. (2001), European tourism leisure education: trends and prospects, Netherlands: ATLAS.

6.3 Ηλεκτρονικές Πηγές

(<http://www.teiath.gr/articles.php?id=6&lang=el>)

(www.teiath.gr/userfiles/vcotsi/documents/isotimia_tei_katee.doc)

(<http://siamakis-lawyers.gr>)

(<http://www.teilam.gr/apotimisi/depar2.html>)

(http://www.teipat.gr/ekpaideysi/tmima_touristikwn_epixeirisewn.php)

(<http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2013/sxedio-athina-erwtiseis-apantiseis.pdf>)

(en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Italy)

(http://www.teipat.gr/ekpaideysi/tmima_touristikwn_epixeirisewn.php)

(<http://www.tourismpress.gr/2012/09/touristiki-ekpaideusi-italia.html>)

Adecco-Αναζήτηση Εργασίας, <http://www.adecco.gr/el-gr/Search.aspx?GetAll=yes>

Skywalker- Θέσεις εργασίας, <http://www.skywalker.gr/τομέας-εργασίας/22--Τουρισμός-Ξενοδοχοϋπάλληλοι-Τουριστικά-Γραφεία?fromRow=11>